

Kestävän kehityksen merkitys yritysrahoituksessa

Kati Rantsi

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

2020

Tekijä(t) Kati Rantsi	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kestävän kehityksen merkitys yritysrahoituksessa	Sivu- ja liitesivumäärä 49 + 1
<p>Kestävä kehitys ja ilmastonmuutos puhuttavat kaikkialla. Rahoitusalan rooli on merkittävä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Pankeille, jotka rahoittavat kestävästi toimivia yrityksiä, ilmastonmuutos on keskeinen riskienhallinnallinen kysymys. Rahoittajat ovat tuoneet markkinoille vihreitä yritysloanoja, kestävyystavoitteisiin linkitettyjä lainoja ja vihreitä joukkovelkakirjoja, jotka kannustavat yrityksiä saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteita.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kestävä kehityksen merkitystä yritysrahoituksessa. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia tarkemmin, mitä kestävällä yritysrahoituksella tarkoitetaan ja miten se eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta. Opinnäytetyö rajataan käsittelemään Suomessa toimivia pankkeja. Rahoituspäätöksiin vaikuttaa moni asia ja rahoittajilla on erilaisia luotonmyöntökriteereitä, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään kestävään kehitykseen, painottuen ympäristönäkökulmaan.</p> <p>Tietoperustassa käsitellään kestävä kehitystä yleisesti käsitteiden avulla ja yhdistetään kestävä kehityksen merkitys yritystoimintaan ja kilpailuetuun. Seuraavassa luvussa keskitytään kestävään yritysrahoitukseen. Tässä luvussa käsitellään kestävä rahoituksen tarjoajia kolmen suurimman Suomessa toimivan pankin ja niiden kestävien rahoitustuotteiden avulla. Tietoperustan kolmannessa pääluvussa keskitytään kestävä yritystoiminnan tunnistamiseen rahoittajan näkökulmasta EU:n kestävä rahoituksen suunnitelman, vastuullisuusraportoinnin ja sertifiointin avulla.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena puolistrukturoitua haastattelumenetelmää käyttäen. Tutkimukseen haastateltiin viittä rahoitusalan asiantuntijaa aikavälillä 5.2.-12.3.2020. Haastatteluista neljä toteutettiin puhelinhaastatteluna ja yksi kasvokkain. Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Tutkimustulosten analysoinnissa hyödynnettiin sisällönanalyysejä ja teemoittelua.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimustuloksena kestävä ja tavanomaisen yritysrahoituksen merkittävimpiä eroja ovat rahan käyttökohteen tarkempi määrittely, läpinäkyvämpi raportointi, joka mahdollistaa rahoittajalle paremman riskienhallinnan ja se, että kestävässä yritysrahoituksessa lainan marginaali voidaan sitoa kestävyystavoitteisiin. Kestävä yritysrahoituksen tarjoamisen hyötyjä ovat maine- ja raportointihyödyt, sijoittajapohjan laajeneminen sekä rahan kanavointi ympäristön kannalta tärkeisiin kohteisiin, minkä vuoksi rahoittajan rooli on merkittävä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Yhtenä riskinä nähdään viherpesuriskin kasvaminen, jota minimoidakseen rahoittajan tulee ymmärtää tarkemmin rahoituskohteen ympäristövaikutukset. Kestävä yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat kasvamaan tulevaisuudessa ja siitä on tulossa uusi normaali sekä entistä parempi toimintatapa.</p>	
Asiasanat Kestävä kehitys, kestävä yritysrahoitus, ilmastonmuutos, vihreä rahoitus	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Työn tausta	2
1.2	Työn tavoitteet ja rajaukset.....	3
2	Kestävä kehitys yritystoiminnassa	5
2.1	Kestävä kehitys.....	5
2.2	Yritysten merkitys kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa	8
2.3	Kestävää kehitystä edistävät tuotteet ja investoinnit.....	10
2.4	Kestäväen kehityksen kilpailuetu.....	12
3	Kestävä yritysrahoitus	15
3.1	Kestäväen yritysrahoituksen tarjoajat ja tuotteet	16
3.2	Pankkien rooli yhteiskunnan eduksi	18
3.3	Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.....	19
4	Kestäväen yritystoiminnan tunnistaminen	21
4.1	EU:n kestäväen rahoituksen suunnitelma.....	21
4.2	Kestäväen yritystoiminnan tunnistaminen vastuullisuusraportoinnin avulla	22
4.3	Kestäväen yritystoiminnan tunnistaminen sertifiointin avulla.....	24
4.4	Tietoperustan yhteenveto	25
5	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen	26
5.1	Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	26
5.2	Aineiston keruu ja analyysi	26
6	Tutkimustulokset	29
6.1	Kestäväen ja tavanomaisen yritysrahoituksen erot.....	29
6.2	Kestäväen toiminnan tunnistaminen sekä yritysrahoituksen hyödyt ja haitat	31
6.3	Rahoittajien rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja valvojien toimet.....	33
6.4	EU:n kestäväen rahoituksen suunnitelma.....	36
6.5	Kestäväen yritysrahoituksen kysynnän ja tarjonnan tulevaisuus.....	37
7	Pohdinta	39
7.1	Johtopäätökset.....	39
7.2	Jatkotutkimusehdotukset	41
7.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	42
7.4	Opinnäytetyöprosessin onnistuneisuus ja oma oppiminen.....	43
	Lähteet	45
	Liitteet.....	50
	Liite 1. Haastattelurunko	50

1 Johdanto

Yritysten yksi tärkeimmistä tehtävistä on voitontavoittelu. Tälle periaatteelle on rakentunut myös Suomen osakeyhtiölaki 21.7.2006/624, jonka ensimmäisen luvun viidennessä pykälässä sanotaan, että osakeyhtiön toiminnan tehtävänä on voiton tuottaminen osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Voitontavoittelu ei kuitenkaan yksinään riitä tänä päivänä, sillä sen rinnalle on noussut yritysten halu ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia ja hidastaa ilmastonmuutoksen etenemistä. Uusien liiketoimintamahdollisuuksien syntyminen ja sidosryhmien odotukset ovat vauhdittaneet osaltaan yritysten tapaa yhdistää kestävyys ja kilpailu. (Sitra 2013b.) Myös media pakottaa johtajat miettimään entistä tarkemmin sitä, kestääkö yrityksen toiminta läpinäkyvyyden. Kestävään toimintaan kuuluu kyky tavoitella jaettua etua muiden kanssa eettisesti kestäväällä tavalla, ja voitot seuraavat yhä useammin vastuuntuntoista toimintaa. Aallonmurtajina ovat yritykset, jotka antavat yhteiskunnalle ja ympäristölle enemmän kuin mitä ne kuluttavat. Nämä yritykset pyrkivät aktiivisesti karsimaan tuottamiaan hiilidioksidipäästöjä vähentämällä jätettä, energiaa ja vedenkulutusta. (Lampikoski & Sippo 2013, 9; 15.)

Yritysten halu ja yrityksiin kohdistuvat odotukset Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sekä kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ovat tuoneet markkinoille uusia kestävämpiä tuotteita ja ratkaisuja. Siksi kestävä kehityksen huomioiminen yritystoiminnassa on kilpailuetu yrityksille. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan tekemässä tutkimuksessa Kestävän kehityksen innovaatiot (2019) selvitettiin, mikä on yritysten ja innovaatioiden merkitys ilmastonmuutoksen hidastamisessa. Tutkimuksessa selvitettiin lisäksi yritysten merkitystä maailmanlaajuisien ongelmien ratkaisemisessa ja millä tavoin YK:n kestävä kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Tutkimuksessa havaittiin, että melkein 90 prosenttia kaikista edellisen vuosikymmenen suomalaisista innovaatioista tukee kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Tuloksissa havaittiin myös, että kestävä kehityksen innovaatiot, kuten robotisointi, älykäs automaatio ja tekoäly, tuovat lisäarvoa yrityksille tehostamalla prosesseja ja säästämällä materiaaleja. (Heimonen ym. 2019, 10; 35; 94.) Uudet innovaatiot vaativat rahoitusta ja näiden kestävä kehitystä edistävien innovaatioiden rahoittamista kutsutaankin kestäväksi rahoitukseksi.

Rahoitusalan ja etenkin pankkien rooli rahoittajana on merkittävä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Pankeille, jotka rahoittavat kestävästi toimivia yrityksiä, ilmastonmuutos on keskeinen riskienhallinnallinen kysymys. Monet pankit ovat lopettaneet kivihiilestä riippuvaisten yritysten rahoittamisen, joilla ei ole tavoitteellista suunnitelmaa kivihiilen vähentämiseen yritystoiminnassaan. (Finanssiala 2018.) Pankeilla onkin suuri vastuu

ottaa selvää rahoituskohteidensa kestävydestä, sillä yrityksiä johdetaan Suomessa yhä enemmän rahoitusvetoisemmin. Tämän vuoksi rahoitusalan osoittama kiinnostus ja aktiiviset toimet ilmastokysymyksiin ovat merkittävä tekijä siinä, kuinka paljon rahoitusta virtaa vähäpäästöisiin investointeihin ja tuotantoon. (Joutsenvirta ym. 2011, 55.) Suomi on sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, joihin sisältyy 17 erilaista kestävää kehitystä käsittelevää tavoitetta (kuva 1). Jotta raha löytää todelliset ympäristöystävälliset kohteet, ympäristöystävällisyydelle tarvitaan selkeät ja yhtenevät määritelmät. Tällä hetkellä erilaisia vihreitä määritelmiä on käytössä yli 400 ja niiden todenmukainen vertailu on miltei mahdotonta. Tähän tilanteeseen on tulossa kuitenkin muutos, sillä Euroopan unionissa on meneillään kestävän rahoituksen suunnitelma. Suunnitelmaan kuuluu muun muassa luokitusjärjestelmä, joka määrittelee, millaisia investointeja voidaan pitää vihreinä. Suunnitelma helpottaa esimerkiksi rahoituksen tarjoajia arvioimaan rahoitettavan kohteen vihreyden astetta. (Pietikäinen & Vainiomäki, 2020.) Mitä on kestävä yritysrahoitus? Entä miten se eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta?

Kuva 1. YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Ulkoministeriö 2020.)

1.1 Työn tausta

Kestävä kehitys ja yritysten muuttunut toimintatapa ilmastonmuutoksen hidastamisen hyväksi ovat ajankohtaisia ja pinnalla olevia aiheita. Opinnäytetyöni idea syntyi, kun olin kuuntelemassa työpaikallani kokousta aiheesta kestävä rahoitus (sustainable finance). Kokous avarsi näkemystäni siitä, kuinka pankit voivat toiminnallaan vaikuttaa kestävän kehityksen edistämiseen. Lisäksi rahoitusala ja kestävä yritystoiminta kiinnostavat itseäni suuresti. Maapallon säilyminen tuleville sukupolville on meidän tehtävämme ja Suomessa

pankeilla on suuri rooli yritysten rahoittajina, joten aihe kestävän kehityksen merkitys yritysrahoituksessa sai alkunsa.

Aikaisempia tutkimuksia löytyi liittyen vastuulliseen sijoittamiseen, yrityksen vastuullisuusasioiden huomioimiseen ja niiden vaikutuksesta yrityksen kannattavuuteen, sekä tutkimuksia maailman kestävän kehityksen tilasta. Aiempia tutkimuksia kestävän kehityksen merkityksestä yritysrahoituksessa ei löytynyt. Päädyin tekemään tutkimuksen, jonka avulla saataisiin tietää syvällisemmin kestävästä yritysrahoituksesta.

1.2 Työn tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää kestävän kehityksen merkitystä yritysrahoituksessa. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia tarkemmin, mitä kestäväällä yritysrahoituksella tarkoitetaan ja miten se eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta. Pääkysymyksen lisäksi on laadittu kuusi alakysymystä. Näiden alakysymysten avulla selvitetään, mitä keinoja on tunnistaa kestävä yritystoiminta, millaisia hyötyjä tai haittoja kestävän yritysrahoituksen tarjoamisesta on ja miten EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoajiin. Lisäksi selvitetään kestävän yritysrahoituksen tulevaisuutta. Opinnäytetyö rajataan käsittelemään Suomessa toimivia pankkeja. Rahoituspäätöksiin vaikuttaa moni asia ja rahoittajilla on erilaisia luotonmyöntökriteereitä, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään rahoituspäätösten osalta kestäväan kehitykseen, painottuen ympäristönäkökulmaan. Alla esitellään opinnäytetyön tutkimuskysymys ja alakysymykset.

Tutkimuskysymys:

- Miten suomalaisten pankkien tarjoama kestävä yritysrahoitus eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta?

Alakysymykset:

- Mitä keinoja on mitata ja tunnistaa kestävä yritystoiminta?
- Poikkeako kestävä yritysrahoitus kustannuksiltaan tavanomaiseen yritysrahoitukseen verrattuna?
- Millaisia hyötyjä tai haittoja kestävän yritysrahoituksen tarjoamisesta on rahoittajalle?
- Kuinka tärkeä rooli rahoittajalla on ilmastonmuutoksen hillitsemisessä?
- Miten EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoajiin?
- Miten kestävän yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat muuttumaan tulevaisuudessa?

Kuten peittomatriisista (taulukko 1) voidaan huomata, pääkysymyksen selvittämisen tueksi on laadittu kuusi alakysymystä. Peittomatriisi toimii työkaluna, jonka avulla havainnollistetaan opinnäytetyön osioiden yhteyttä toisiinsa. Peittomatriisin avulla

nähdään nopealla katsauksella, mitkä tietoperustan luvut, tutkimustulosten luvut ja haastattelukysymykset linkittyvät alakysymyksiin.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Alakysymykset	Tietoperusta (luku)	Tulokset (luku)	Haastattelukysymykset (kysymysnumero liite 1)
Mitä keinoja on mitata ja tunnistaa kestävä yritystoiminta?	2.3, 4.2, 4.3	6.2	3
Poikkeako kestävä yritysrahoitus kustannuksiltaan tavanomaiseen verrattuna?	3, 3.1	6.2	4
Millaisia hyötyjä tai haittoja kestävä yritysrahoituksen tarjoamisesta on rahoittajalle?	2.4, 3.1, 3.3	6.2	5
Kuinka tärkeä rooli rahoittajalla on ilmastonmuutoksen hillitsemisessä?	2.3, 3.2	6.3	6
Miten EU:n kestävä rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoajiin?	4.1	6.4	8
Miten kestävä yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat muuttumaan tulevaisuudessa?	3, 4.4	6.5	9

2 Kestävä kehitys yritystoiminnassa

Pelkkä taloudellinen hyöty hinnalla millä hyvänsä ei riitä tänä päivänä yrityksen menestymisen evääksi. Yritysten on tehtävä syvällisempää merkitystä edistävää työtä, oli kyse sitten lähiyhteisön toiminnan edistämisestä, luonnonsuojelun edistämisestä tai halusta olla mukana ratkaisemassa yhteiskunnallisesti merkittäviä ongelmia (Lampikoski & Sippo 2013, 80). Ympäristö- ja sosiaalisten ongelmien ratkaisemiseen eivät riitä ainoastaan poliittiset toimenpiteet, vaan on muutettava myös talouselämän toimintatapoja. Yhä useammin kiinnitetään huomiota liike-elämään, kun etsitään ratkaisuja maailmanlaajuisiin ja kansallisiin ongelmiin. Tällöin puhutaan synonyymisesti yritys vastuusta, vastuullisesta liiketoiminnasta tai yritysten yhteiskuntavastuusta. (Joutsenvirta ym. 2011, 9.)

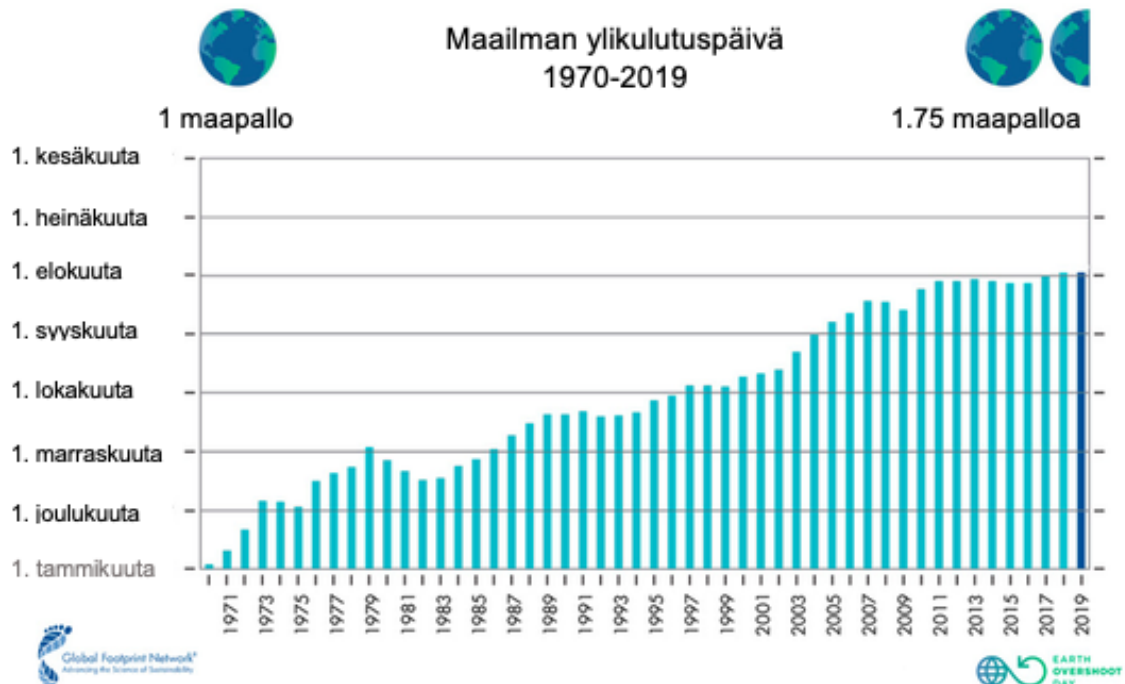
Yksinkertaistettuna yritys vastuu on lakien noudattamista ja lainsäädännön edellytykset ylittävää vastuullista liiketoimintaa yhteiskunnan hyväksi sekä ihmisten ja ympäristön suojelemiseksi (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 7). Usein yritysten yhteiskuntavastuulla viitataan kestävän kehityksen edistämiseen yrityksissä. Näiden kahden erona voidaan pitää sitä, että yritysten yhteiskuntavastuulla tarkoitetaan konkreettisia toimia, kun puolestaan kestävä kehitys nähdään tavoitteena, jonka yritys haluaa toiminnallaan saavuttaa. (Kuluttajaliitto 2020.)

2.1 Kestävä kehitys

Kestävää kehitystä käsiteltiin ensimmäisen kerran Yhdistyneiden kansakuntien eli YK:n Brundtlandin komissiossa vuonna 1987. Kestävälle kehitykselle ei ole olemassa yhtä oikeaa määritelmää. Kestävä kehitys voidaan määritellä muun muassa seuraavasti: ”Kestävä kehitys on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet” ja ”Kestävällä kehityksellä viitataan muutokseen, joka takaa hyvän elämän edellytykset siten, että tuo muutos ei tapahdu tulevien sukupolvien elinehtojen kustannuksella” (Kestävä kehitys 2020; Suomen YK-liitto 2020a). Näin ollen kestävä kehitys perustuu jatkuvuuteen ja tulevaisuuden turvaamiseen. Jokainen meistä voi valinnoillaan vaikuttaa kestävän kehityksen edistämiseen ja kulutuksen vähentämiseen.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on kestävän kehityksen ydin. Maapallomme uusiutuviin ja uusiutumattomiin varoihin kohdistuu tällä hetkellä monenlainen kulutuksen paine, ja yleisesti puhutaankin ylikulutuksesta. Maailman ylikulutuspäivä on se päivä vuodessa,

jolloin ihmisten ekologinen jalanjälki ylittää maapallon kyvyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja kyvyn käsitellä kasvihuonekaasupäästöjä. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 100.) Maailman ylikulutuspäivä on lähivuosina ollut elokuun alussa, mutta vuonna 2019 se oli historiallisen aikaisin heinäkuussa (kuva 2). Me suomalaiset käytämme laskennallisen osamme maailman luonnonvaroista jo huhtikuussa. Ylikulutuspäivän ajankohta perustuu Global Footprint Network -verkoston laskelmiin. (Ympäristöministeriö 2019.)

Kuva 2. Maailman ylikulutuspäivä vuosittain 1970-2019 (mukaihen Global Footprint Network 2019)

Kestävä kehitys on kokonaisuus, joka muodostuu kolmesta osa-alueesta. Nämä osa-alueet ovat ekologinen kestävyys, taloudellinen kestävyys sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Nämä osiot ovat riippuvaisia toisistaan ja ne tuottavat parhaimman lopputuloksen, kun jokainen osio on tasapainossa. Ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan biologisen diversiteetin eli monimuotoisuuden ja ekosysteemien säilyttämistä. Sillä tarkoitetaan myös ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan mukauttamista ympäristön kestävyyskykyyn. Ekologiseen kestävyyspyrkimykseen on tärkeää huomioida kansallisten toimien lisäksi myös kansainvälinen yhteistoiminta. Ympäristöhaittojen karsiminen ja niiden ennaltaehkäisy ovat avainasemassa ekologisen kestävyyskannalta. (Kestävä kehitys 2020.)

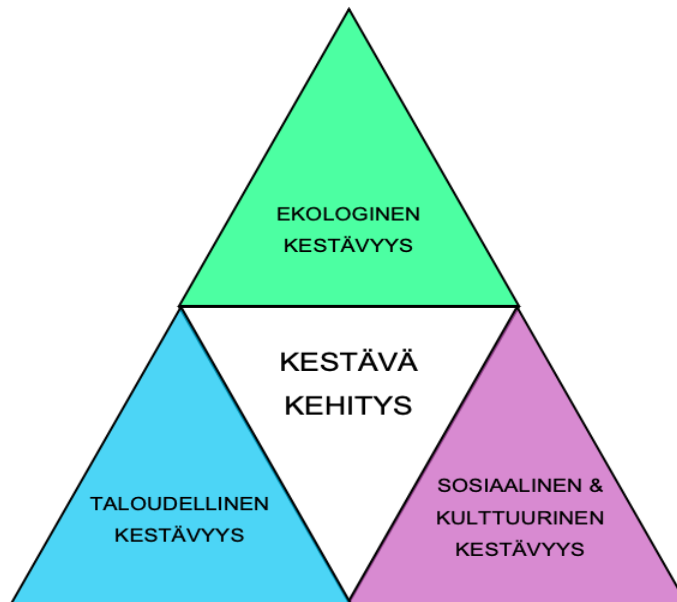
Suomessa yritysten toimintaa, erityisesti ekologiselta kannalta katsottaessa säätelevät useat lait. Keskeisimpiä ympäristön suojelemiseen velvoittavia lakeja ovat ympäristönsuojelulaki ja jätelaki. Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on suojella ihmisten

terveyttä, ympäristöä ja edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä. Lakia sovelletaan myös toimintaan, jossa syntyy jätettä. Jätelain perimmäisenä tarkoituksena on ehkäistä jätettä ja roskaantumista sekä varmistaa toimiva jätehuolto. Lisäksi yritysten toimialasta, tuotteista ja toiminnan laajuudesta riippuen yritystoimintaa säätelevä ympäristölainsäädäntö liittyy toiminnan aloittamiseen, toimintaan ja tuotteisiin. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 57-58.)

Taloudellisella kestävyydellä tarkoitetaan laadultaan ja sisällöltään tasapainoista kasvua, joka ei perustu velkaantumiseen tai varantojen karsimiseen. Kestävä talous on edellytys ihmiskunnan toiminnalle, sillä se mahdollistaa merkityksellisen ja elämäntilanteiden mukaan joustavan työn kaikille, jotka ovat kykeneviä töitä tekemään. Taloudellisessa kestävyudessa ympäristö ja luonnonvarat huomioidaan poliittisessa päätöksenteossa. Kestävällä alustalla oleva talous auttaa kohtaamaan vastaan tulevia haasteita, kuten väestön ikääntymisestä aiheutuvia terveys- ja sosiaalimenoja. (Kestävä kehitys 2020.)

Sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden tarkoituksena on varmistaa yhteisöllisyyden vaaliminen, tasa-arvon toteutuminen ja ihmisten oikeudenmukainen kohtelu. Edelleen köyhyys, sukupuolten välinen tasa-arvo ja koulutuksen sekä terveydenhuollon järjestäminen ovat sosiaalisen kestävyuden haasteita. (Kestävä kehitys 2020.) Suomessa yritysten sosiaalisiin tavoitteisiin on olemassa useita lakeja. Työturvallisuuslaissa säännellään työntekijöiden suojaamisesta, ja yritystoiminnassa huomioon otettavia lakeja ovat syrjinnän vastaiset normit, joissa säännellään muun muassa syrjinnän kiellosta työhönottotilanteessa ja työnteossa. Yleisesti syrjintää sääntelevät yhdenvertaisuuslaki sekä laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 59.)

Näin ollen kestäväan kehitykseen vaikuttaa merkittävästi se, kuinka taloudellinen ja muu yhteiskunnan kehitys edistää ympäristön ja ihmisten hyvinvointia. Maan kansalaisten perusterveys on taloudellisen kestävyuden, ekologisen kestävyuden ja sosiaalisen sekä kulttuurisen kestävyuden edellytys. (Kestävä kehitys 2020.) Kestävän yritystoiminnan tulisi huomioida kaikki nämä kolme kestäväan kehityksen osa-alueita (kuvio 1). Yhä useampi yritys onkin tänä päivänä ottanut nämä osa-alueet huomioon toiminnassaan allekirjoittamalla ja sitoutumalla YK:n kestäväan kehityksen tavoitteisiin.

Kuvio 1. Kestävän kehityksen osa-alueet (mukaiillen Sitra 2013a, 8)

Kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals, SDG:t) ovat osa YK:n jäsenmaiden hyväksymää Agenda 2030 -linjausta. Tavoitteet sisältävät kattavasti erilaisia maapallon kestävyteen, ihmisten elinolosuhteisiin ja oikeudenmukaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Tavoitteet sisältävät 17 yleistä periaatetta. Nämä yleiset periaatteet löytyvät tämän opinnäytetyön johdannosta löytyvästä kuvasta (kuva 1). Lisäksi tavoitteet sisältävät 169 alatavoitetta, joiden tehtävä on tukea ja täsmentää päätavoitteita. Näiden kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanemiseksi on kehitetty erilaisia ohjeistuksia ja indikaattoreita. Ensisijainen vastuu näiden tavoitteiden toimeenpanosta on valtioilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseksi on korostettu myös yrityssektorin, paikallishallinnon ja kansalaisten laajaa osallistumista. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 50.)

2.2 Yritysten merkitys kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa

Kasvava määrä yrityksiä on määritellyt tavoitteekseen yritystoiminnan negatiivisten vaikutusten minimoimisen ja ehkäisemisen sekä asettanut konkreettisia toimintatapoja kestävän yritystoiminnan saavuttamiseksi. Kun ilmastokriisistä puhutaan jatkuvasti kaikkialla, monet yritykset ovat ottaneet keskeiseksi tavoitteekseen ilmastonmuutokseen puuttumisen. Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa yritystoiminnassa on kyse riskienhallinnasta, jolla hallitaan juridisia, taloudellisia ja maineriskejä. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 3.)

Riskien tunnistaminen, hallinta ja ehkäiseminen ovat vastuullisen yrityksen perusedellytys. Yrityksillä ei ole varaa menettää kasvojaan toimiessaan esimerkiksi ympäristöä vahingoittaen. Tulevaisuudessa vastuullisesti toimivat yritykset tulevat pärjäämään

maailmassa, jossa yritystoiminnan odotetaan saavan aikaan positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia ja perustuvan ihmisten oikeudenmukaiseen kohteluun ja ympäristön varjelmiseen. Yritysvastuudotuksia ovat vauhdittaneet muun muassa ihmisten tietämyksen lisääntyminen ympäristö- ja ihmisoikeuskysymyksistä, median luomat odotukset yritystoiminnan läpinäkyvyydelle, nuorten työntekijöiden muuttuneet odotukset työpaikasta ja työn merkityksestä, pelko yrityksen maineen menettämisestä ja yritysten yhteiskunnallisen vallan kasvaminen. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 3-4.)

Vallan kasvaessa myös vastuu kasvaa ja yritykset ovatkin avainasemassa kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Tulevaisuuden älykkäät ratkaisut ovat energia- ja resurssitehokkaita. Tuotteiden suunnittelu ja valmistaminen niin, että ne pysyvät käytössä ja kierrossa mahdollisimman kauan, tukevat kiertotalouden tavoitteen saavuttamista. Kestävien ja resurssitehokkaiden tuotantomenetelmien sekä tuotteiden valmistaminen synnyttää työpaikkoja uusien investointien sekä puhtaiden teknologioiden, palvelujen ja järjestelmien viennin avulla. (Heimonen ym. 2019, 11.)

Erinomainen esimerkki puhtaasta ja resurssitehokkaasta toiminnasta löytyy ruoantuotannosta. Ruoantuotannossa nähdään suuri muutos peltoviljelyn hyödyntämisestä rehun sijasta suoraan ruoaksi kasvipohjaisten ruokatuotteiden käytön kasvun myötä. Suomi on kansainvälisesti merkittävä laadukkaan kauran valmistajamaa, mikä alkaa vähitellen näkyä myös vientituotteiden kasvamisena. Raaka-aineet hyödynnetään tehokkaammin ja uusiokäytetään, lisäksi lähellä kuluttajaa tapahtuva ruoantuotanto vähentää hävikkiä. Kasvipainotteisen ruokavalion lisääntyminen edistää myös terveyttä. Terveysteknologian ja resurssitehokkaan elämisen ytimessä on data ja sen hyödyntäminen. Dataa hyödyntävän ennakoivan terveydenhoidon avulla väestö pysyy terveempänä, mistä hyötyvät niin yhteiskunta kuin yksilö. Ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon ja omahoitoon liittyviä tekniikoita ovat esimerkiksi itsediagnostiikka ja seuranta, henkilökohtainen ravitsemusohjaus ja elintapamuutoksia edistävät tekniikat. Tavoitteena on kannustaa ihmisiä tekemään itsenäisesti terveytensä kannalta hyviä valintoja. (Heimonen ym. 2019, 48; 107; 160.)

Yritystoiminnan kannalta hyvä valinta voi olla uusiutuvan raaka-aineen käyttäminen tai panostaminen henkilöstön hyvinvointiin esimerkiksi liikuntaseteleiden muodossa. Lisäksi muovin käytön ja hävikin vähentäminen, energian kulutuksen minimoiminen ja vedenkulutuksen vähentäminen ovat esimerkkejä siitä, miten yritykset voivat toteuttaa kestävämpää yritystoimintaa. Yrityksillä on suuri vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja tätä valttikorttia niiden tulisi hyödyntää.

2.3 Kestävää kehitystä edistävät tuotteet ja investoinnit

Ympäristöystävälliset teknologiat suojelevat ympäristöä pilaantumiselta, minimoivat raaka-aineiden käytön ja vähentävät jätettä, jolloin myös luonnonvaroja säästyy. Tuotteen tai palvelun koko elinkaaren ympäristövaikutusten tunnistaminen mahdollistaa sen, että tuotteen suunnitteluvaiheesta sen hävittämiseen voidaan ottaa huomioon sen ympäristövaikutukset. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 117-119.) Kirjassa Menesty yritysvastuulla, Liappis, Pentikäinen ja Vanhala (2019, 176) ovat kuvailleet strategioita, joita yhdistelemällä päästään kestävämpiin ja ympäristöystävällisempiin tuotteisiin seuraavasti:

- tuotteen elinkaaren ja toimintavarmuuden kasvattaminen
- tuotteen huollon ja korjauksen helpottaminen
- tuotteen kierrätettävyyden varmistaminen
- uusiutuvien sekä ei-vaarallisten materiaalien käyttäminen tuotteessa
- tuotteen käytönaikaisen energian ja materiaalin vähentäminen.

Monen yrityksen kestävä toiminnan ohjenuorana toimii YK:n Global Compact -aloite. Global Compact on YK:n aloite, jossa yritykset lupaavat toimia kymmenen periaatteen mukaisesti ihmisoikeuksiin, ympäristöön, työelämän standardeihin ja korruption kitkemiseen liittyen. Aloite on perustettu vuonna 2000 ja yli 10 000 yritystä ympäri maailmaa on sitoutunut noudattamaan kyseisiä Global Compactin periaatteita. (UN Global Compact 2020.) Monilla yrityksillä onkin verkkosivuilla nähtävissä Global Compact -osio, jossa he viestivät noudattavansa näitä kymmentä periaatetta, esimerkiksi Fazerilta löytyy tällainen osio. Fazer raportoi vuosittain edistymisestään kymmenen periaatteen toteuttamisesta vuosikatsauksensa yhteydessä (Fazer 2020).

Myös EU on YK:n lisäksi laatinut kestävä kehityksen aloitteen, jossa pyritään vähentämään muovijätettä laatimalla muovistrategian. Euroopassa tuotetaan vuosittain 25 miljoonaa tonnia muovijätettä. EU arvioi, että muovipakkausten arvosta hävitään joka vuosi noin 100 miljardia euroa hautaamalla muovia kaatopaikoille ja polttamalla sitä sekajätteenä. Uusiomuovimarkkinoilla on potentiaalisia liiketoimintamahdollisuuksia ja näillä markkinoilla olisi tilaa myös suomalaiselle osaamiselle. EU:n muovistrategian tavoitteena onkin tehdä muovin kierrätyksestä kannattavaa yrityksille. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 118.) Uusiutuvien materiaalien hyödyntämisessä puupohjainen sellumateriaali toimii hyvänä esimerkkinä. Selluloosa ja ligniini toimivat korvikkeena muovin synteettisille raaka-aineille. Näin syntyvät biomuovit ovat olennainen osa biotalouden ja hiilineutraalimman yhteiskunnan tavoitteita. EU:n muovistrategiassa on mainittu biohajoavat ja biopohjaiset muovit osaksi tulevaisuuden ratkaisuja. (Heimonen ym. 2019, 165.)

Erinomaisia tuote-esimerkkejä muovin käytön vähentämisestä ovat muun muassa luontoa vähemmän kuormittavat kestokannet ja juomapillit. Juomapillejä on alettu valmistaa yhä enemmän pahvista ja metallista, jotka eivät rasita luontoa yhtä paljon kuin muoviset versiot. Lisäksi esimerkiksi Valiolla on tällä hetkellä yhteistyössä Stora Enson kanssa käynnissä pilottikokeilu, jossa testataan kestokansien avulla puusta valmistettua biokomposiittia elintarvikepakkauksissa. ”Kestokannet ovat kestäväää ja pestävää, hygieenistä DuraSense® by Stora Enso -biokomposiittimateriaalia, yhdistelmä puukuituja ja polymeerejä. Biokomposiitin avulla voidaan jopa puolittaa muovin osuus erilaisissa tuotteissa, ja näin vähentää sekä hiilijalanjälkeä että fossiilisten raaka-aineiden käyttöä.” (Valio 2020.)

Investointi on yritystoimintaan tarvittavien tuotantohyödykkeiden, kuten laitteiden tai koneiden hankkimista tulevien tuottojen kotiuttamiseksi. Investoinnit vaativat rahoitusta ja ne voidaan rahoittaa esimerkiksi lainaa ottamalla eli vieraalla pääomalla. (Suomi.fi 2019.) Nordea on myöntänyt vuoden 2019 maaliskuussa Suomen ensimmäisen vihreän yrityslainan. Laina myönnettiin Lounavoimalle, joka on yhdyskuntajätettä hyödyntävä ekovoimalaitos Salossa. Voimalaitosprojekti sai vihreän lainan positiivisten ympäristövaikutusten ansiosta. Voimalaitos käyttää energialähteenä kierrätyskelvotonta polttokelpoista jätettä. Jätepolttoaine korvaa Salon energiantuotannossa fossiilisia polttoaineita ja turvetta. Ekovoimalaitos tuottaa sähköä ja noin 90 prosenttia Salon kaukolämmön tarpeesta. (Nordea 2019.) Ekovoimalaitoksen ympäristövaikutukset ovat siis huomattavat. Ympäristöystävällisten kohteiden ja hankkeiden rahoittamisella on konkreettisia vaikutuksia.

Toinen esimerkki kestäväen kehityksen edistämishankkeesta ja sen rahoituksesta on Outokummun vakuudellinen 400 miljoonan euron kestävyystavoitteisiin sidottu laina. Lainan marginaaliin vaikuttavat tapaturmataajuus ja hiilidioksidipäästöt tuotettua terästonnia kohden, molemmat suhteutettuna asetettuihin tavoitteisiin. Outokummun talous- ja rahoitusjohtaja Pia Aaltonen-Forsell kuvailee lainajärjestelyä seuraavasti: ”Uusi 400 miljoonan euron laina tukee erinomaisesti tavoitettamme kehittää Outokummun velkarakennetta ja maksuvalmiusasemaa. Linaan liittyvät tavoitteet edistävät yhtiömme sitoutumista kestäväen kehitykseen liiketoiminnassamme. Olemme erittäin tyytyväisiä rahoittajien osoittamasta kiinnostuksesta kestävyystavoitteisiin sidottua lainaamme kohtaan”. Lainan yhtenä pääjärjestäjänä ja koordinaattorina toimi Danske Bank A/S. Muita järjestäjiä olivat muun muassa OP Corporate Bank plc ja Nordea Bank Abp. (Outokumpu 2019.)

Kaikki nämä kolme pankkia ovat sitoutuneet noudattamaan YK:n Global Compact -periaatteita. Periaatteen kahdeksan mukaan yritysten tulee tukea aloitteita, jotka edistävät vastuullisuutta luonnonvaroja käytettäessä. Lisäksi periaatteen yhdeksän mukaan, yritysten tulee edistää ja tukea ympäristöystävällisten teknologioiden kehittämistä ja käyttöönottoa. Yllä olevissa esimerkeissä hankkeista, jotka edistävät kestävän kehityksen tavoitteita, nämä periaatteet toteutuvat. (Suomen YK-liitto 2020b.) Suomessa suurilla rahoittajilla, etenkin pankeilla, on mahdollisuus näyttää esimerkkiä ja toiminnallaan edistää kestävästä kehitystä rahoittamalla tällaisia ympäristöystävällisiä hankkeita.

2.4 Kestävän kehityksen kilpailuetu

Yrityksen sidosryhmät vaikuttavat suurelta osin siihen, että yritys siirtyy pakollisesta muutoksesta kilpailuedun tavoitteluun. Sidosryhmillä tarkoitetaan niitä toimijoita ja tahoja, jotka vaikuttavat tai joilla on kiinnostusta yrityksen toimintaan ja joihin yrityksen toiminta vaikuttaa tai voi vaikuttaa. Yrityksen yleisimpiä sidosryhmiä ovat yrityksen työntekijät, asiakkaat, sijoittajat, tavarantoimittajat ja media. Vastuullinen yritys on vuorovaikutussuhteessa sidosryhmiensä kanssa ja asemoituu siten aktiiviseksi tahoksi ympäröivään yhteiskuntaan. Kun asiakkaat, toimittajat, yhteistyökumppanit ja poliittiset päättäjät ovat entistä aktiivisempia ilmastoasioissa, täytyy yrityksen muuttaa toimintaansa samaan suuntaan. (Joutsenvirta ym. 2011, 60; Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 9.)

Yrityksen yksi tärkeimmistä sidosryhmistä ovat sijoittajat. Viime vuosina vastuullinen sijoittaminen ja vaikuttavuussijoittaminen ovat olleet suosiossa ja puheenaiheina pinnalla. Vastuullinen sijoittaminen on kirjaimellisesti sijoittamista vastuullisiin kohteisiin. Vastuullisen sijoittamisen keskeisiä menetelmiä ovat aktiivinen omistajuus, vastuullisuuden integroiminen sijoituspäätöksiin ja poissulkeminen. Poissulkeminen on tapa, jossa suljetaan tietyt riskitoimialan yritykset, kuten aseteollisuus, tupakka ja alkoholitoimiala sekä korruption harjoittamiseen syyllistyneet ja ihmisoikeuksia heikentävät toimijat pois sijoituskohteista. Vaikuttavuussijoittaminen on toimintaa, jossa haetaan esimerkiksi sijoittajan ja julkisen tahon kesken aidosti ratkaisua yhteiskunnalliseen ongelmaan. Lisäksi vaikuttavuussijoittamisessa sijoittaja saa sijoitukselleen kohtuullisen tuoton. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 30.)

Vastuullisesta sijoittamisesta puhuvat myös maailman suurimman varainhoitoyritys Blackrockin toimitusjohtaja Larry Fink ja salkunhoitaja Sverker Åkerblom. Kun tällä hetkellä maailman sähköntuotannosta kaksi kolmasosaa tulee fossiilisista polttoaineista, vuonna 2050 tilanne on kääntynyt toisin. Silloin uusiutuvan energian osuus on kaksi kolmasosaa, Åkerblom kertoo Blackrockin tutkimuksiin vedoten. Sijoittajille tuuli- ja

aurinkovoimaloihin sijoittaminen on kohtalaisen varmaa tuottoa, sillä kassavirrat ovat melko hyvin ennustettavissa. Blackrockin tuuli- ja aurinkovoimalarahastot ovat tuottaneet yleisesti 5–10 prosentin vuotuista tuottoa riippuen siitä, kuinka paljon eri rahastoja on vivutettu velkarahalla, Åkerblom mainitsee. (Raeste, J. 2020.) Blackrockin toimitusjohtaja Larry Fink kannusti vuonna 2019 vuosittaisessa kirjeessään toimitusjohtajille ajattelemaan taloudellisen tuoton maksimoinnin ohella sitä, miten yritys voisi toimia tuottaen hyvää ympäröivälle yhteiskunnalle. Kun 6,3 biljoonan dollarin arvosta varallisuutta hoitavan yrityksen toimitusjohtaja sanoo, että yritysten tulee huomioida toiminnassaan yhteiskunnallinen tarkoitus, on hyvä olla kuulolla. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 30.)

Sitran vuonna 2013 julkaisemassa artikkelissa kerrotaan selvityksestä, jossa tutkittiin suomalaisia keskiuuria yrityksiä ja haluttiin selvittää miten kestävä kehityksen toimista syntyy yrityksille kilpailuetua. Selvityksessä vastaukset muodostivat kolme selkeää pääryhmää. Nämä pääryhmät olivat riskienhallintastrategia, kustannustehokkuusstrategia ja erottautumisstrategia. Selvityksessä yksi toimitusjohtaja oli sanonut korjanneensa kestävyysstrategialla yrityksen romahtaneen maineen, toinen puolestaan sanoo perustaneensa yrityksen siinä toivossa, että sen tuotoilla voisi hillitä ilmastonmuutoksen etenemistä ja kolmas vastanneensa henkilöstöltä tulleisiin toiveisiin. Selvityksessä tutkitut yritykset ovat ottaneet kestävä kehityksen mukaan yritystoimintaan usein yhdestä omistajan, yrityksen tai toimialan kannalta mielenkiintoisesta näkökulmasta. Tämä selvitys vahvisti sitä, että pienemmätkin suomalaisyritykset voivat mennä pidemmälle – kestävä strategian pakon voi kääntää helposti kilpailueduksi. (Sitra 2013b.)

Kilpailuedun saavuttamiseksi yrityksen on löydettävä oikeat menetelmät ja välineet, joilla päästään kaikki voittaa, eli ”win-win” -tilanteeseen, jossa etua saavat niin yritys, ympäristö kuin yrityksen sidosryhmätkin. Yhteisen arvon saavuttamisella tarkoitetaan sitä, että arvoa syntyy voittojen lisäksi myös ympäröivälle yhteiskunnalle. Erityisesti ympäristöön liittyvä etu on esimerkiksi kustannussäästöjen saavuttaminen. Kustannussäästöjä puolestaan saavutetaan vähentämällä veden- ja energiankulutusta sekä vähentämällä hävikkiä. Tuotantomenetelmien tuottavuuden parantamisella saadaan aikaan tuotannollisia säästöjä, kuten raaka-ainesäästöjä ja parannetaan resurssitehokkuutta. Resurssitehokkuuden avulla säästetään rahaa sekä parannetaan yrityksen kilpailukykyä. Loppukuluttajille luodaan uusia kestävämpiä tuotteita ja kehitetään uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja sitä kautta yritys pystyy kasvattamaan kilpailuetuaan. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 27.) Kilpailuedun kohentamisen lisäksi, ympäristöystävällinen eli vihreä yritystoiminta tuottaa yritykselle lukuisia hyötyjä, kuten seuraavasta taulukosta voidaan havaita (taulukko 2).

Taulukko 2. Vihreämmän liiketoiminnan hyödyt (mukaillen Lampikoski & Sippo 2013, 195)

Hyödyt	Keinot
Kilpailuedun kohentaminen.	Tuotteiden erilaistaminen ja uudistaminen kilpailijoihin verrattaessa.
Riskien ennakointi ja hallinta.	Muuttuvan lainsäädännön huomioiminen ja luonnonvarojen säästeliäs käyttö.
Yrityksen maine.	Sidosryhmäsuhteisiin vaikuttaminen ja aktiivinen vuoropuhelu.
Uudet liiketoimintamahdollisuudet.	Tunnistetaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja valloitetaan uusia markkinoita.
Uudet ekoinnovaatiot.	Tuotetaan ympäristöystävällisempiä tuotteita ja palveluita.
Kustannussäästöt.	Alennetaan veden, energian ja raaka-aineiden käyttöä.
Työntekijöiden motivointi ja sitouttaminen.	Sitoutetaan henkilöstö työskentelemään merkityksellisemmän työn puolesta.

Kuten taulukosta todetaan, yritysten kannattaa toteuttaa kestävää toimintaa ja rahoittajat voivat auttaa osaltaan kohti kestävämpää yhteiskuntaa myöntämällä kestävää yritysrahoitusta. Seuraava pääluke käsittelee kestävää yritysrahoitusta ja rahoittajien roolia yhteiskunnan eduksi.

3 Kestävä yritysrahoitus

Tässä luvussa käsitellään kestävää yritysrahoitusta ja rahoittajien, etenkin pankkien, roolia yhteiskunnan hyväksi sekä sitä, mitkä ovat vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet. Aluksi käsitellään yleisellä tasolla, mitä kestävällä yritysrahoituksella tarkoitetaan. Tämän jälkeen tutustutaan Suomen kolmen suurimman pankin kestäviin rahoitusratkaisuihin ja avataan pankkien roolia yhteiskunnan eduksi. Näiden jälkeen käsitellään vastuullisen pankkitoiminnan periaatteita.

Kestävällä yritysrahoituksella tarkoitetaan ESG-periaatteiden huomioimista rahoituspäätöksissä. ESG tulee sanoista environment, social ja governance. Se viittaa vastuuseen, jossa otetaan huomioon ympäristövastuun lisäksi myös sosiaalinen vastuu sekä hyvä hallinto. (Paananen 2019.) Kestävään rahoitukseen luetaan muun muassa vihreät joukkovelkakirjat eli Green Bondit, vihreät yrityslainat ja kestävyystavoitteisiin linkitetyt lainat (sustainability linked loans). Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttaminen ja ilmastonmuutoksen hillitseminen vaativat, että rahavirrat tukevat siirtymää kohti vähähiilistä kiertotaloutta. Sitra alleviivaa, että rahoitussektorin keskeisenä roolina on toteuttaa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteita, joissa pyritään rajaamaan ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen ja näin ollen rahavirtojen tulisi tukea maailmanlaajuisia ilmasto- ja ympäristötavoitteita. (Sitra 2018.) Kestävän lainan marginaali voidaan esimerkiksi sitoa hiilidioksidipäästöihin tuotettua terästonnia kohden, kuten Outokumpu -tapauksessa. Kestävää yritysrahoitusta voidaan myöntää esimerkiksi sellaiselle yritykselle, jonka liiketoiminta on kestävää kehitystä edistävää. Esimerkki kestävästi toimivasta yrityksestä on Fiksu Ruoka Oy, sillä sen ydinliiketoiminta perustuu hävikin vähentämiseen.

Myös Kesko Oyj on sitoutunut ruokahävikin vähentämiseen. Helsingin Sanomien artikkelissa (2019) kerrotaan Keskon sopineen 600 miljoonan euron rahoituksesta, jonka korkomarginaali on sidottu vastuullisuuteen. Korkomarginaali nousee tai laskee sen mukaan, kuinka hyvin Kesko onnistuu toteuttamaan kolme vastuullisuuteen liittyvää tavoitettaan. Nämä kolme tavoitetta ovat ruokahävikin vähentäminen, hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ja riskimaiden tavarantoimittajien sosiaalisen vastuun auditointien toteuttaminen. Lainan pääjärjestäjänä toimii OP Yrityspankki ja muita luotonantajia ovat Nordea ja SEB. (Paananen 2019.)

Kiinnostus ESG-periaatteisiin sidottuja lainoja kohtaan kasvaa koko ajan. Rahoittajan intressi myöntää ESG-periaatteisiin sidottuja lainoja on se, että kestävä kehitys nähdään tämän hetken ja tulevaisuuden myyntivalttina. Vastuullisesti toimivien yritysten uskotaan

menestyvän, minkä vuoksi niitä kannattaa rahoittaa. OP Yrityspankin toimitusjohtaja Katja Keittaanniemi alleviivaa, että yritys vastuun tavoitteet tulevat konkreettisimmiksi, kun ne sidotaan lainan hintaan. (Paananen 2019.) Rahoituksen tarjoamisesta saatetaan myös aiempaa useammin kieltäytyä ja rahoitukselle asetetaan tiukempia ehtoja yritys vastuun riskeihin vedoten. Suurempi riski heijastuu yhä selvemmin rahan hintaan, sillä vastuullisesti toimiva yritys on riskittömämpi sijoitus rahoittajalle kuin vastuuton yritys. (Joutsenvirta ym. 2011, 318.) Pankit ikään kuin palkitsevat yritystä siitä, että se toteuttaa kestävästä toimintaa, jolloin lainan marginaali laskee, mutta toisaalta jos rahoitettava yritys laiminlyö kestävästä toimintaa, on lainan marginaali tällöin korkeampi. Ilmastonmuutoksen hillitseminen onkin vihreissä lainoissa tärkeä kriteeri.

3.1 Kestävän yritysrahoituksen tarjoajat ja tuotteet

Suomessa suurimpia kestävästä yritysrahoituksen myöntäjiä ovat pankit sekä Kuntarahoitus. Kuntarahoituksen vihreää rahoitusta voidaan myöntää investointihankkeeseen, jossa syntyy selkeitä ja mitattavia ympäristölle hyödyllisiä vaikutuksia. Kuntarahoituksen vihreä rahoitus voidaan myöntää kaupunkien tai kuntien julkisille hankkeille. (Kuntarahoitus 2020). Pankit ovat Kuntarahoituksen ja työeläkeyhtiöiden rinnalla Suomessa suurimpia rahoittajia. Seuraavassa taulukossa (taulukko 3) on lueteltu Suomen kolmen suurimman luottolaitoksen yritys lainan markkinaosuudet vuonna 2019.

Taulukko 3. Suomen kolmen suurimman luottolaitoksen yritys lainan markkinaosuudet vuonna 2019 (mukaihen Suomen Pankki 2019)

Luottolaitos	Yritys lainat Suomeen (milj. euroa)	Yritys lainat Suomeen (Markkinaosuus %)
OP Ryhmä	21 758	40
Nordea	16 190	30
Danske Bank	4 969	9

Pankkien myöntämät kestävästä yritys lainat jaetaan tyypillisesti kahteen eri lainatyyppiin. Lainatyytit ovat vihreä yritys laina sekä kestävyyskriteereihin linkitetty laina. Nämä lainat kannustavat ja sitovat lainanottajaa saavuttamaan kunnianhimoiset, ennalta määritellyt kestävyystavoitteet. Kestävyyskriteereihin linkitetyn lainanottajan kestävästä kehityksen suorituskykyä mitataan käyttämällä kestävästä kehityksen suorituskykytavoitteita, jotka sisältävät keskeisiä mittareita. Näitä kestävästä kehityksen suorituskykytavoitteita on lueteltu useissa eri kategorioissa, mutta yleisimpiä niistä ovat uusiutuva energia, veden

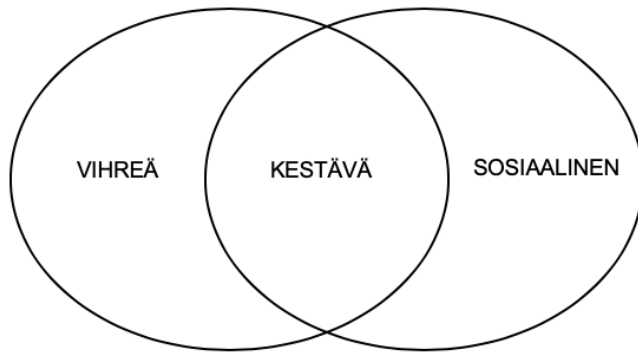
kulutus, energiatehokkuus, kasvihuonekaasupäästöt ja luonnon monimuotoisuus. (Loan Market Association 2019.) Näiden lisäksi kestävään yritysrahoitukseen kuuluvat vihreät joukkovelkakirjat. Alla on esitelty kunkin tarkasteltavan pankin yksi tuote. Kaikki nämä kolme pankkia ovat hyvin valveutuneita kestävään yritysrahoituksen tarjonnassa tarjoten yritysasiakkailleen erilaisia kestävään yritysrahoituksen ratkaisuja.

OP on Suomen johtava finanssiryhmä ja alan suurin työnantaja Suomessa. OP tarjoaa pankkipalveluiden lisäksi varallisuudenhoito-, vakuutus-, terveydenhoito- ja turvallisuuden palveluja yli neljälle miljoonalle asiakkaalleen. (OP 2020a.) OP tarjoaa yritysasiakkailleen muun muassa vastuullisuuskriteereihin sidottuja lainoja. Rahoitus sovitaan aina tapauskohtaisesti ja rahoitettavan kohteen ympäristövaikutukset kartoitetaan aina huolella. OP on tähän mennessä myöntänyt vastuullisuuskriteereihin sidottuja lainoja yhteensä yli puolen miljardin euron edestä. (Paananen 2019.) Oman analyysin lisäksi OP konsultoi tarvittaessa riippumatonta arvioijaa, joka arvioi yksittäisen asiakkaan tai rahoitettavan kohteen ympäristöriskit. Tunnistetut riskit vaikuttavat luottopäätöksentekoon. (OP 2020b.)

Nordea on yksi Pohjoismaiden ja Euroopan suurimmista pankeista. Nordealla on toimipaikkoja yli 20:ssä maassa ja se tarjoaa kattavia pankki- ja vakuutuspalveluita henkilö-, yritys- ja yhteisöasiakkailleen. (Nordea 2020a.) Vihreät yrityslainat tukevat Nordean panostusta kestävään yhteiskuntaan ja laina perustuu markkinoilta saatavaan vihreään rahoitukseen, joka on korvamerkitty ympäristölle hyödyllisiin hankkeisiin. Vihreillä yrityslainoilla voidaan rahoittaa kuuteen kategoriaan kuuluvia investointihankkeita. Nämä vihreiden hankkeiden kategoriat ovat uusiutuva energia, energiatehokkuus, vihreät rakennukset, saastumisen ehkäisy ja hallinta, puhdas liikenne sekä ympäristön kannalta kestävä luonnonvarojen hallinta ja maankäyttö. (Nordea 2020b.) Lainahankkeiden arvioimiseksi Nordea on luonut vihreän rahoituksen viitekehysten pankin omien ja alalla toimivien asiantuntijoiden kanssa. ”Yritykset alkavat nähdä vastuullisuusasiat entistä keskeisempänä osana strategista toimintaansa. Me haluamme vihreiden lainojen avulla tuoda vastuullisuuden vahvasti mukaan myös yritysrahoitukseen. Joissain tapauksissa tämä voi vaikuttaa yrityksen kannalta myös rahoituskustannuksiin”, kertoo Nordean yrityspankeista Suomessa vastaava johtaja Aleksis Lehtonen. (Nordea 2019.)

Danske Bank on Suomen kolmanneksi suurin pankki. Suomessa Danske Bank -konsernilla on noin 90 000 yritys- ja yhteisöasiakasta. (Danske Bank 2020a.) Danske Bankin kestävään rahoituksen tuotteisiin kuuluvat muun muassa vihreät joukkovelkakirjat eli Green Bondit. Kestävään kehitykseen linkittyvät joukkovelkakirjat voidaan jakaa kolmeen eri teemaan (kuvio 2). Vihreät joukkovelkakirjat rahoittavat yksinomaan selkeitä

ympäristöhyödyllisiä hankkeita. Sosiaaliset joukkovelkakirjat rahoittavat hankkeita, joilla luodaan positiivisia sosiaalisia vaikutuksia yhdelle tai useammalle kohderyhmälle, kuten työttömille tai syrjäytyneille. Kestävät joukkovelkakirjat rahoittavat puolestaan hankkeita, joissa yhdistyvät sekä sosiaaliset että vihreät ominaisuudet. (Danske Bank 2020b.)

Kuvio 2. Danske Bankin kestävään kehitykseen sidottujen joukkovelkakirjalainojen teemat (mukaillen Danske Bank 2020b)

3.2 Pankkien rooli yhteiskunnan eduksi

Pankkien rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa on keskeinen. Pankit pystyvät kanavoimaan rahaa ympäristön ja ilmaston kannalta kestäviin ratkaisuihin. Danske Bankin kestävä rahoituksen johtaja Samu Slotte pitää tärkeänä sitä, että he tukevat asiakkaitaan rahoittamalla hankkeita, jotka myötävaikuttavat siirtymiseen vähähiiliseen yhteiskuntaan. (Danske Bank 2018.) Rahoitusalan suurten toimijoiden on edistettävä kestävä liiketoimintaa monipuolisesti ja laaja-alaisesti. Yritysrahoituksessa ympäristöriskit on otettava huomioon muiden riskien lisäksi entistä herkemmin. (Pietikäinen & Vainiomäki, 2020.)

Edelleen tehdään päätöksiä yrityksistä, joita ei haluta rahoittaa tai joihin ei haluta sijoittaa, mutta finanssitoimijat ovat alkaneet toimia entistä aktiivisemmin. Nyt halutaan auttaa ja ohjata yrityksiä huomioimaan ilmastokysymykset strategioissaan ja rahoittajat konkreettisesti puuttuvat asioihin. Puuttumisen keinoja ovat muun muassa aktiivinen yhteydenpito, yhtiökokousvaikuttaminen, keskustelu asiakkaan kanssa, neuvonanto ja toimenpiteiden sekä raportoinnin edellyttäminen rahoitettavalta yritykseltä. (Finanssiala 2018.) Läpinäkyvämmän raportoinnin ja selvityksen vaatiminen siitä, mihin käyttötarkoitukseen esimerkiksi vihreä yrityslaina tulee on täysin ymmärrettävää, sillä rahoittajat eivät halua laittaa vihreää leimaa mihin tahansa, koska myös heillä on raportointivelvollisuus omasta toiminnastaan. Yksi puuttumisen keinoista on joissain tapauksissa kielteisen rahoituspäätöksen antaminen. Toisin sanoen, yritys voi päätyä sulkulistalle muun muassa siten, jos se toimii kansainvälisten normien vastaisesti.

Sinänsä sulkulistalle voi päätyä yritys, joka valmistaa lailliseksi määriteltyjä tuotteita, mutta kaikkien yritysten tapa toimia ei kestä kriittistä tarkastelua. (Valli, M. 2018.)

Finanssitoimijoilla, kuten pankeilla, on velvollisuus tuntea asiakkaansa ja näin ehkäistä laitonta liiketoimintaa. Parempi asiakkaiden tunteminen on myös samalla erinomaista riskienhallintaa, koska ymmärretään paremmin asiakkaan liiketoiminta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Pankeilla on suuri rooli toimia yhteiskunnan eduksi ja ilmoittaa epäilyttävästä liiketoiminnasta eteenpäin valvoville tahoille, kuten poliisiviranomaisille. Kirjassa Menesty yritysvastuulla, Liappis, Pentikäinen ja Vanhala (2019, 95) ovat määritelleet rahanpesun seuraavasti: ”Rahanpesulla tarkoitetaan toimintaa, jossa rikoksella hankitun rahan alkuperä pyritään häivyttämään ja saamaan se näyttämään lailliselta.” Rahanpesuindikaattoreita ovat muun muassa liiketoimet, joilla ei ole liiketaloudellista perustetta tai jotka liittyvät korkean riskin valtioihin. Lisäksi liiketoimiin liittyvät monimutkaiset yritysjärjestelyt, joille ei ole liiketaloudellista perustetta. Rahanpesun taustalla voi olla useita eri tyyppisiä rikoksia, kuten huumekauppaa, maksuvälinepetoksia tai kavalluksia. Rahoittajien tulisi kartoittaa huolella, ettei rahoitus ohjautu epäilyttäviin liiketoimiin. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 95-96.)

Finanssialan oma hiilijalanjälki on suhteellisen pieni. Sen merkittävin ilmastosaavutus on jo lähellä tavoitetta: maksuliikenteen lähes täydellinen digitalisointi. Suomalaiset toimijat ovat tässä edelläkävijöitä. Laskuista jo 90 prosenttia ja päivittäisostoksista 75 prosenttia hoidetaan sähköisesti. Se, että laskuja tai maksuja ei printtailla ja lähetellä postitse, vähentää ympäristön kuormitusta merkittävästi, muistuttaa Nordean Suomen maajohtaja ja Finanssiala ry:n hallituksen puheenjohtaja Ari Kaperi. (Finanssiala 2018.)

3.3 Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet

Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet tarjoavat kehyksen vastuulliselle pankkitoiminnalle Pariisin ilmastopimuksen ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti. Periaatteet ovat kuuden kohdan asiakirja, johon laaditut tavoitteet asettavat kriteerit vastuulliselle pankkitoiminnalle. Periaatteiden tavoitteena on varmistaa toiminta, jolla pankit tuottavat arvoa sekä osakkeenomistajille että yhteiskunnalle. Periaatteet määrittelevät pankkialan vastuut kestävän tulevaisuuden luomisessa ja rahoittamisessa, sekä samalla innoittavat myös muita toimialoja edistämään kestävästä kehityksestä. Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteiden allekirjoittajina Suomesta ovat Danske Bank, Nordea, OP Ryhmä, Handelsbanken, SEB ja Swedbank. (Finanssiala 2019.)

Vastuullisen pankkitoiminnan ensimmäinen periaate liittyy strategiaan, jossa pankit ovat sitoutuneet strategiassaan saavuttamaan yhteiskunnan tavoitteet kestävän kehityksen tavoitteiden, Pariisin ilmastopöytäkirjan sekä kansallisten ja alueellisten sopimusten mukaisesti. Toinen periaate on vaikuttaminen ja tavoitteet, jossa pankit sitoutuvat lisäämään toimintaa, jolla on positiivista vaikutusta ihmisiin ja ympäristöön, sekä asettavat julkisia tavoitteita niille asioille, joihin pankit pyrkivät eniten vaikuttamaan. Kolmas ja neljäs periaate ovat asiakkaat ja sidosryhmät, jossa pankit sitoutuvat palvelemaan asiakkaitaan vastuullisesti ja tekemään aktiivista yhteistyötä olennaisten sidosryhmiensä kanssa, jotta yhteiskunnan tavoitteet saavutetaan. Viidentenä periaatteena on hallinto ja kulttuuri, jossa pankit osoittavat sitoutuneisuutensa näihin periaatteisiin sillä, että heillä on tehokas hallintorakenne ja vastuulliseen pankkitoimintaan kannustava kulttuuri. Kuudentena periaatteena on avoimuus ja vastuullisuus, jossa pankit sitoutuvat kertomaan avoimesti positiivisista ja negatiivisista vaikutuksistaan, sekä osuudestaan yhteiskunnan tavoitteiden saavuttamiseen. (Finanssiala 2019.) Alla olevaan kuvioon on koottu nämä kuusi periaatetta (kuvio 3).

Kuvio 3. Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet (mukailen Finanssiala 2019)

Kun kestävä yritysrahoitus on nyt määritelty, voidaan verrata sitä tavanomaiseen ja huomata, että näillä kahdella on eroja. Tavanomaisella tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan yritysrahoitusta, jota myönnetään yrityksen yleisiin tarpeisiin kiinnittämättä huomiota yhtä vahvasti ESG-periaatteisiin kuin kestävässä yritysrahoituksessa. Tavanomaisessa yritysrahoituksessa rahoittaja ei edes välttämättä tiedä, mihin käyttötarkoitukseen rahoitus tullaan käyttämään. Merkittävimpinä eroina näiden kahden yritysrahoituksen välillä voidaankin pitää seuraavia asioita: kestävässä yritysrahoituksessa ESG-periaatteet huomioidaan huolellisesti, raportoinnin vaatiminen on tiukempaa ja raportointi on läpinäkyvämpää sekä avoimempaa, lainan marginaali voidaan sitoa johonkin kestävyystavoitteeseen ja lainanhakijan tulee selkeästi ilmoittaa rahoituksen käyttötarkoitus.

4 Kestävän yritystoiminnan tunnistaminen

Tässä luvussa käsitellään kestävän yritystoiminnan tunnistamista rahoittajan näkökulmasta. Aluksi käsitellään Euroopan unionissa meneillään olevaa kestävän rahoituksen suunnitelmaa, mikä sen tarkoitus on ja keihin se kohdistuu. Tämän jälkeen käsitellään kestävän yritystoiminnan ja kestävästä kehitystä edistävän rahoituskohteen tunnistamista vastuullisuusraportoinnin sekä sertifiointin avulla. Tämän pääluvun lopuksi vedetään yhteen koko tietoperusta ennen empiiriseen osuuteen siirtymistä.

4.1 EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma

Euroopan unionin kestävän rahoituksen suunnitelman tarkoituksena on luoda ilmastonmuutosta torjuva ja kestävästä kehitystä tukeva rahoitusjärjestelmä. Euroopan komission arvion mukaan EU:ssa täytyy vuosittain suunnata 180 miljardia euroa lisää investointeja kestävän kehityksen kohteisiin, jotta EU saavuttaisi Pariisin ilmastopimuksen ja YK Agenda 2030 -linjauksen tavoitteet. Nämä tavoitteet saavuttaakseen EU:n komissio on julkistanut toimenpidesuunnitelman kestävän rahoituksen edistämiseksi. EU:n kestävän rahoituksen suunnitelmasta voidaan nostaa esiin kuusi keskeisintä tavoitetta. Nämä tavoitteet ovat seuraavat: vahvistaa yhteinen kestävän rahoituksen kieli, luoda EU:n merkinnät ympäristömyönteisille rahoitustuotteille EU:n luokitusjärjestelmän perusteella, selventää sijoittajien velvoitetta ottaa huomioon kestävyysnäkökohdat sijoituksissaan, velvoittaa vakuutus- ja sijoituspalveluyritykset ottamaan huomioon niiden asiakkaiden suhtautumisen kestävyysnäkökohtiin, sisällyttää kestävyys vakavaraisuusvaatimukseen ja lisätä läpinäkyvyyttä yritysraportoinnissa. (Toivanen-Visti, O. 2019.)

Komission toimintasuunnitelma ja taksonomia, eli luokittelu sille, millaisia investointeja voidaan pitää kestäväenä on suunnattu erityisesti finanssisektorille, mutta vaikutukset ulottuvat myös merkittävästi energiasektorille. ”Tavoitteena on luoda yhteneväiset kriteerit sille, millaisia sijoituskohteita voidaan pitää vihreinä. Vaikka aloitetaankin ilmastovaikutuksista, on olennaista, että jatkossa myös kaikki muut ympäristövaikutukset ovat mukana”, kertoo europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen. Pietikäinen alleviivaa myös, että vihreyden määritelmän tulee pohjautua ehdottomasti tutkittuun tietoon perustuviin indikaattoreihin ja yhteiseen elinkaarimalliin, joka laskee vaikutukset koko tuotteen elinkaaren ajalta, aina valmistuksesta loppukäyttöön. (Toivanen-Visti, O. 2019.)

Nordean vastuullisen rahoituksen johtava asiantuntija Aila Aho kertoo, että taksonomialla on merkittäviä vaikutuksia sijoittajille, sillä sijoittajien tulee raportoida, miten

kestävyyssnäkökohdat otetaan huomioon. Lisäksi taksonomiaa voidaan käyttää esimerkiksi arvioitaessa rahoitettavan kohdeyrityksen vihreyden astetta. Rahoittajat arvioivat jo nyt kukin omalla tavallaan rahoitettavien kohteiden ja sijoitusten vastuullisuutta ympäristön, sosiaalisen hyväksyttävyyden ja hallinnon läpinäkyvyyden eli ESG-periaatteiden kautta. Yksi taksonomian keskeisin tavoite onkin selkeyttää vihreyden määritelmiä, jotta saataisiin kitkettä pois viherpesua. (Toivanen-Visti, O. 2019.)

Viherpesulla tarkoitetaan toimintaa, jossa tuotteesta tai palvelusta yritetään maalata ympäristöystävällisempää kuvaa kuin mitä se todellisuudessa on. Viherpesua voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Yleistä on todisteiden puuttuminen silloin, jos jollekin tietylle väitteelle ei ole tarkempia perusteita tai tutkimustuloksia. Jos esimerkiksi yritys sanoo olevansa hiilineutraali, mutta yrityksellä ei ole mitään laskentamenetelmiä hiilijalanjäljelleen, on kyseessä enemmänkin toive kuin todellisuus. Usein viherpesuun liittyy myös tietty epämääräisyys ja epäolennaisuuksista kertominen. Näiden lisäksi harhaanjohtavien ympäristömerkkien ja leimojen viljely täyttää viherpesun merkit. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 225.)

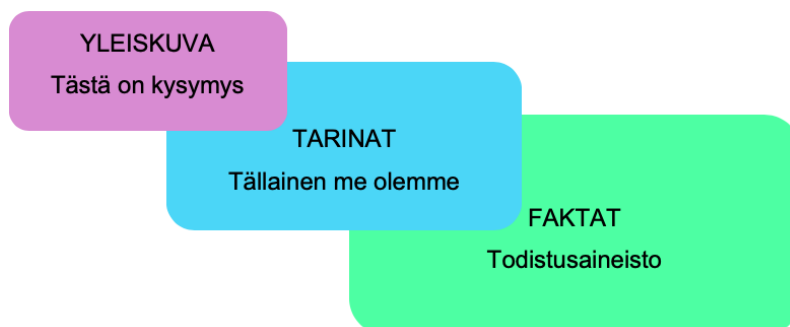
Rahoitusala ei kuitenkaan yksinään pysty ratkaisemaan ilmasto-ongelmia. Nykyisillä toimilla maapallon keskilämpötila menee kohti kolmen tai jopa neljän asteen keskimääräistä lämpenemistä, mikä on katastrofaalinen suunta. (Kivisaari, E. 2019.) Ilmaston hälyttävästä lämpenemisestä kertoo myös se, että vuoden 2020 tammikuu oli lämpimin Euroopassa koskaan mitattu tammikuu. Euroopassa se oli keskiarvolla mitattuna 3,1°C lämpimämpi kuin viitejaksolla 1981-2010. (The Copernicus Climate Change Service (C3S) 2020.) Toimilla ilmaston hyväksi on kiire ja jos esimerkiksi julkiset tuet ovat ristiriidassa ilmastotavoitteiden kanssa, yksityinen rahoitus ei voi yksinään muuttaa suuntaa. (Kivisaari, E. 2019.) Kaikkien toimijoiden on tehtävä osuutensa maapallomme hyväksi.

4.2 Kestävän yritystoiminnan tunnistaminen vastuullisuusraportoinnin avulla

Miten rahoittajat tunnistavat kestävän yritystoiminnan? Sisältävätkö vastuullisuusraportit viherpesua vai onko niissä konkreettisia, mitattavissa olevia tekoja ympäristön ja ihmiskunnan hyväksi? Vastuullisuusraportointi on osa vastuullisuusviestintää ja raportoinnin avulla yritykset ylläpitävät sidosryhmädialogia, kertovat riskeistä ja mahdollisuuksista, viestivät vastuullisuudesta sekä pystyvät kehittämään kestäväää toimintaa. Yritysvastuuraportti on hyvin toimiala- ja yritysکوhtainen. Raportissa pyritään antamaan mahdollisimman kattava, rehellinen ja ajantasainen kuva yrityksen vastuullisuustyöstä. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 225.)

Vastuullisuusraporttien yksi suurimmista haasteista on sen kohdentaminen. Helposti raportista tulee sellainen, että siinä on jokaiselle jotakin, mutta kokonaisuus ei ole sopiva kenellekään. Raportista tulisi olla hyötyä yritykselle itselleen esimerkiksi liiketoiminnan kehittämisen tukena, mutta toisaalta raportin tulisi olla hyödyksi yrityksen vastuullisuudesta kiinnostuneille sidosryhmille, kuten esimerkiksi sijoittajille. Kun raportoiva organisaatio on valinnut, kenelle ja miksi se haluaa raportoida, täytyy sen päättää vielä mitä raportoida ja miten. Raporttien tulisi olla helppolukuisia ja niiden tulisi sisältää faktatietoja, jotka ovat vastuuraportoinnin perusta ja uskottavuuden lähde. (Joutsenvirta ym. 2011, 270-274.) Juurikin näillä todelliseen mittaamiseen perustuvilla tiedoilla, yritykset voivat välttyä viherpesulta. Selkeän ja totuudenmukaisen vastuullisuusraportin avulla myös rahoittajat voivat arvioida rahoitettavan kohdeyrityksen kestävyyttä ja vaikutuksia ympäristöön.

Vastuullisuusraportointi jaetaan usein osiin ja yleisesti käytetty tapa on edetä yleiskuvasta yksityiskohtiin. Hyödyllisenä pidetty jaottelutapa lähtee yleiskuvasta, etenee yrityksen tarinaan ja sitä kautta faktatietoihin (kuvio 4). (Joutsenvirta ym. 2011, 272.) Yleiskuva antaa lukijalle nopean käsityksen siitä, millaisia vastuullisuustoimia yritys harjoittaa ja miksi. Yleiskuvaosiossa kuvataan myös yrityksen ja sen toimialan luonne, autetaan lukijaa suunnistamaan raportoinnin kokonaisuudessa sekä löytämään etsimänsä asiat. Tarinoista puolestaan välittyvät yrityksen omat tulkinnat siitä, millainen toimija yritys tässä maailmassa on. Lisäksi yrityksen perustarina kertoo, mitä hyötyä yrityksen tuotteista, palveluista ja toiminnasta on yhteiskunnalle. Tarinat ovat ikään kuin yrityksen kannanotto vastuuasioden olennaisuuteen. Faktatiedon keruu on raportoinnin työläin vaihe ja se sisältää erilaisia tunnuslukuja sekä käsittelee vastuullisuutta kolmen ulottuvuuden eli ympäristön, sosiaalisen ja taloudellisen vastuun kautta. (Joutsenvirta ym. 2011, 272-276.)

Kuvio 4. Vastuullisuusraportoinnin perusviestit (mukaillen Joutsenvirta ym. 2011, 272)

Suomessa ja maailmanlaajuisesti raportoinnin viitekehyksenä käytetään usein GRI eli Global Reporting Initiative -mallia, joka sisältää erilaisille organisaatioille suunnattuja yksityiskohtaisia neuvoja raportoinnin rajaukseen ja mittareiden käyttöön. GRI:n

omaksumista ja käyttöönottoa helpottamaan on tehty raportointipohja, jonka täyttämällä saa valmiin, GRI:n vähimmäisvaatimukset täyttävän raportin. (Joutsenvirta ym. 2011, 281.) GRI -mallin lisäksi on myös muita suosituksia, joita yritykset voivat hyödyntää raportoinnissaan. Yksi esimerkki tästä on TCFD eli Task Force on Climate-related Financial Disclosures -suositukset, jotka ovat luoneet ymmärrystä siitä, kuinka juuri ilmastonmuutoksen riskit ja mahdollisuudet pitää ottaa huomioon yrityksen taloudellisessa raportoinnissa. Näiden lisäksi Nasdaq on julkaissut ESG-raportointiohjeet, joiden avulla yritys voi parantaa toimintaansa, tehostaa strategiaansa, laajentaa riskien valvontaa sekä houkutellessa uusia sijoittajia. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 226.)

4.3 Kestävän yritystoiminnan tunnistaminen sertifiointin avulla

Erilaiset vastuullisuusmerkit ja -sertifikaatit ovat osa yritysten vastuullisuusviestintää. Sertifikaatit ovat merkkejä siitä, että tuote tai palvelu tuotetaan tiettyjen kriteerien mukaan ja ne kertovat yrityksen sidosryhmille nopealla tavalla tuotteen tai yrityksen energiankulutukseen, sosiaaliseen vastuuseen tai ympäristöön liittyviä tietoja. Vastuullisuusmerkkejä on alettu käyttää yhä enemmän, sillä ne ovat käyttäjätavallisia ja voivat parhaimmillaan luoda läpinäkyvyyttä ja ymmärrettävyyttä vastuullisuuteen. Toisaalta, yrityksen kannattaa tarkoin harkita, millaisia sertifikaatteja se käyttää, koska merkkien määrän lisääntymisestä voi olla myös haittaa, jos niiden taustalla olevat kriteerit eivät ole riittävän selkeät. Vastuullisuusmerkeistä kannattaa harkita virallisia merkkejä, kuten pohjoismaista Joutsenmerkkiä, EU:n ympäristömerkkiä, tai muuten vakiintuneita merkkejä, kuten Reilun kaupan merkkiä. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 228.) Reilun kaupan merkissä olennaista on se, että viljelijät saavat työstään elämiseen riittävän korvauksen. Taloudellisten hyötyjen lisäksi viljelijät saavat myös ympäristö- ja ihmisoikeushyötyjä sekä sosiaalisia hyötyjä. (Reilu kauppa 2020.) Sertifikaattien avulla myös rahoittajat voivat tunnistaa yrityksen toimivan tiettyjen kriteerien mukaisesti.

Yllä mainittujen vastuullisuusraportoinnin ja sertifikaattien lisäksi rahoittajat voivat tunnistaa kestävän yritystoiminnan monen eri mittarin avulla. Mittarit voidaan jakaa kolmeen eri osioon, jotka ovat hyvä hallinto ja taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu ja ympäristövastuu. Hyvän hallinnon ja taloudellisen vastuun mittareita ovat esimerkiksi korruption ja lahjonnan vastaisen koulutuksen suorittaneiden henkilöiden määrä, ilmoituskanavien kautta tulleiden ilmoitusten määrä ja erilaiset taloudelliset tunnusluvut. Sosiaalisen vastuun mittareita ovat muun muassa sairauspoissaolot työajasta, työntekijöiden ja johdon moninaisuus esimerkiksi iän ja sukupuolen mukaan, syrjintätilanteiden määrä per vuosi ja koulutus euroissa tai tunneissa per työntekijä. Ympäristövastuun mittareita ovat uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiasta, jätteen

määrä kg/m³/tuote, kasvihuonekaasupäästöt kg/euro liikevaihtoa kohti ja liikematkustamisen hiilidioksidipäästöt työntekijää kohti. (Liappis, Pentikäinen & Vanhala 2019, 215-216.)

4.4 Tietoperustan yhteenveto

Tietoperusta käsitteli kattavasti kestävästä kehityksestä ja sen merkityksestä yritysrahoituksessa. Yhteenvetona voidaan sanoa, että kestävä yritysrahoitus on aiheena erittäin ajankohtainen ja tärkeä. Käsitteenä kestävä yritysrahoitus on kokonaisvaltaista asiakkaan tuntemista, jossa rahoituksenhakijaa arvioidaan taloudellisen näkökulman lisäksi myös ympäristön ja hyvän hallinnon eli ESG-periaatteiden kautta. Merkittävämpänä erona tavanomaiseen yritysrahoitukseen voidaankin pitää sitä, että kestävässä yritysrahoituksessa taloudellisen arvioinnin lisäksi arvioidaan muita asiakkaan tuntemiseen liittyviä seikkoja, kuten ympäristövaikutuksia. Tämän lisäksi rahoittajat edellyttävät tarkempaa selvitystä siitä, mihin käyttötarkoitukseen kestävä yritysrahoitus tulee ja vaativat läpinäkyvämpää raportointia rahoitettavalta kohdeyritykseltä.

Tietoperusta käsitteli pankkien tarjoamia kestäviä rahoitusratkaisuja ja sitä, miten rahoittajat voivat tunnistaa kestävästä yritystoiminnan vastuullisuusraportoinnin sekä sertifiointin ja muiden mittarien avulla. Tietoperustassa avattiin EU:n kestävästä rahoituksen suunnitelmaa ja sen merkitystä rahoitusosalalle. Tietoperusta toi ilmi myös sen, että vihreämmällä liiketoiminnalla on useita hyötyjä, joista yksi on esimerkiksi kilpailuedun kohentaminen.

”Finanssiala on ilmastonmuutoksessa pallon vartijana, sillä se ohjaa pääomia, joilla talouden pyörät rullaavat”, sanoo Nordean Suomen maajohtaja ja Finanssiala ry:n hallituksen puheenjohtaja Ari Kaperi (Finanssiala 2018). Tietoperustan perusteella voidaan sanoa, että kestävästä kehityksestä merkitys yritysrahoituksessa on suuri ja kestävä yritysrahoitus tulee kasvattamaan asemaansa tulevaisuudessa.

Empiirisessä osuudessa selvitetään, miten todellisuus vastaa teoriaa. Miten rahoitusalan asiantuntijat ja alalla työskentelevät määrittelevät kestävästä yritysrahoituksen? Miten se eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta? Miten rahoittajat tunnistavat kestävästä yritystoiminnan? Kuinka tärkeäksi rahoittajan rooli koetaan ilmastonmuutoksen hillitsemisessä? Miten EU:n kestävästä rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoajiin? Miten kestävästä yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat muuttumaan tulevaisuudessa? Muun muassa näihin kysymyksiin pyritään saamaan vastauksia haastattelemalla rahoitusalan asiantuntijoita.

5 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen

Tässä luvussa esitellään työn tutkimusmenetelmä ja perustellaan sen valintaa teoriaa hyödyntäen. Tämän jälkeen kerrotaan, miten tutkimuksessa käytetty aineisto käytännössä kerättiin ja miten tutkimuksesta saatuja tuloksia analysoitiin.

5.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä on jonkin ilmiön tai merkityksen syvempi ymmärtäminen. Tutkimuksella ei koskaan voida saavuttaa ilmiötä kokonaisuudessaan ja kaikessa syvällisyydessään. Huolellisesti suunnitelluilla ja toteutetuilla tutkimusasetelmilla sekä tutkittavaa ilmiötä useista näkökulmista lähestymällä voidaan kuitenkin saada monipuolista tietoa ja lisätä siten ymmärrystä tutkittavaan asiaan liittyvistä syy-seuraussuhteista sekä luonteesta. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a.) Laadullinen tutkimusmenetelmä sisältää erilaisia aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä. Laadullisen aineiston hankintamenetelmiä ovat muun muassa haastattelu sekä havainnointi, ja aineiston analyysimenetelmiä ovat teemoittelu, tyypittely ja sisällönanalyysi (Jyväskylän yliopisto 2014a; Jyväskylän yliopisto 2014b).

Näin ollen, kun laadullisen tutkimuksen tavoitteena on usein ilmiön ymmärtäminen, eikä tilastollisten yhteyksien löytäminen, laadullinen tutkimusmenetelmä mahdollistaa pienemmän aineiston. Laadullisessa tutkimuksessa aineiston koko vaihtelee tutkimusaiheen, tutkimuksen laajuuden, oman oppilaitoksen suositusten ja käytettävän analyysimenetelmän mukaan. Näistä syistä yksiselitteistä tarkkaa määrää esimerkiksi haastateltavien määrästä ei voida antaa. Yksi hyvä keino varmistua aineiston riittävydestä on sen kylläntyminen eli saturaatio. Tämä tarkoittaa sitä, että uudet tapaukset eivät tuo tutkimusongelman kannalta enää uutta tietoa, vaan ne alkavat toistaa itseään. (Aarnos & Valli 2018, 32-33.) Tässä tutkimuksessa pyrittiin selvittämään syvällisemmin kestävä kehityksen merkitystä yritysrahoituksessa kestävä rahoituksen asiantuntijoiden avulla, joten siksi laadullinen tutkimusmenetelmä oli tähän opinnäytetyöhön sopiva. Näin ollen laadullisen tutkimuksen avulla saatiin laajempia vastauksia tähän melko tuoreeseen aiheeseen liittyen kuin oltaisiin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla saatu.

5.2 Aineiston keruu ja analyysi

Tutkimuksen aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla, joka toteutettiin viidelle rahoitusalan asiantuntijalle. Puolistrukturoitu haastattelu valittiin sen perusteella, että siinä

haastattelija voi rajata käsiteltävät aiheet melko tarkasti, jolloin haastattelu seuraa etukäteen asetettua haastattelurunkoa. Toisaalta puolistrukturoitu haastattelu antoi asiantuntijoille enemmän tilaa vastata aiheeseen liittyviin kysymyksiin kuin täysin strukturoitu haastattelu olisi antanut. Haastateltavat asiantuntijat valittiin heidän vankan kokemuksensa ja kestävään yritysrahoitukseen perehtyneisyytensä johdosta. Useimmat haastateltavat asiantuntijat työskentelevät finanssialalla kestäväen yritysrahoituksen parissa tai ovat muulla tavoin rahoitusalan asiantuntijoita, esimerkiksi tutkijan roolissa. Laadullisessa tutkimuksessa puhutaan yleensä harkinnanvaraisesta näytteestä. Tällä tarkoitetaan sitä, että tutkittavat valitaan tutkijan asettamien kriteereiden perusteella. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b.) Tähän opinnäytetyöhön haluttiin haastatella valittuja alan asiantuntijoita, joilla on ajankohtaista ja syvällistä tietoa aiheesta.

Haastateltavien yhteystiedot saatiin omien verkostojen avulla ja haastattelut pidettiin aikavälillä 5.2.-12.3.2020. Haastatteluista neljä ensimmäistä toteutettiin puhelinhaastatteluna ja viides eli viimeinen haastattelu oli kasvokkain. Yhden haastattelun kesto oli keskimäärin 25 minuuttia. Suullisen haastattelun etuja ovat laajat vastaukset ja se, että haastattelija sekä haastateltava voivat esittää helposti tarkentavia kysymyksiä. Suullinen haastattelu on usein mieluisampi tapa toteuttaa haastattelu sekä haastateltavalle asiantuntijalle että haastattelijalle. Lisäksi haastattelu on paljon kohdennetumpi, jolloin haastateltava kokee, että hänen asiantuntijuuttaan arvostetaan ja halutaan juuri hänen näkemyksensä aiheesta. Haastattelun negatiivisena puolena voidaan pitää sitä, että haastattelija saattaa johdatella haastateltavaa vastaamaan tietyllä tavalla saadakseen tutkimuksen kannalta mielekkäitä vastauksia. Tämä negatiivinen puoli kuitenkin tiedostettiin, joten haastattelukysymykset pyrittiin lukemaan neutraalilla äänensävyllä ja kommentoimaan vastauksia asettumatta kenenkään puolelle.

Ensimmäinen haastateltava asiantuntija (A) on rahoituksen emeritusprofessori. Hän on väitellyt kauppatieteiden tohtoriksi Harvardin yliopistossa ja on mukana tällä hetkellä Suomessa erään yliopiston hallituksessa. Näiden lisäksi hänellä on laajaa kokemusta hallitus- ja luottamustehtävistä muun muassa Itella Oyj:ssä, Kesko Oyj:ssä ja kauppatieteellistä koulutusta arvioivassa European Foundation for Management Development EFMD:ssä. Toinen haastateltava (B) on Suomessa toimivan rahoituslaitoksen kestäväen rahoituksen asiantuntija. Hänellä on vankka kokemus rahoitusalaalla työskentelystä ja erityisesti kestävästä rahoituksesta. Kolmas haastateltava asiantuntija (C) on Suomessa toimivan rahoituslaitoksen kestäväen rahoituksen johtaja. Hänellä on mittava kokemus rahoitusalaalta ja kestäväen rahoituksen parista. Hän on työskennellyt asiantuntijana pohjoismaisissa pankeissa yli 20 vuotta ja aikaisemmissa tehtävissä hän työskenteli muun muassa valtioiden ja kehitys pankkien lainanoton parissa.

Neljäs haastateltava (D) on Suomessa toimivan rahoituslaitoksen kestävän rahoituksen asiantuntija. Hänellä on laajaa kokemusta kestävän rahoituksen ja vastuullisuuden parissa työskentelystä. Hän on monipuolisten rahoitustehtäviensä lisäksi toiminut aiemmin yritys vastuun konsultointi- ja projektinhallintatehtävissä. Viides eli viimeisin haastateltava asiantuntija (E) on Suomessa toimivan työeläkevakuutusyhtiön vastuullisen sijoittamisen analyttikko. Hän kehittää yhdessä vastuullisen sijoittamisen johtajan ja yhteistyössä eri omaisuuslajien salkunhoitajien kanssa yhtiön vastuullista sijoittamista ja vaikuttamisen tapoja. Lisäksi hän on ollut mukana kehittämässä vastuullisen sijoittamisen ETF-projektia ja tämä pörssinoteerattu rahasto listattiin Lontoon pörssiin vuonna 2019.

Haastateltavilta oli etukäteen kysytty lupaa haastattelun nauhoitukseen. Kaikki viisi haastattelua nauhoitettiin Sanelin -nimisellä mobiilisovelluksella. Nauhoittaminen toi rentoutta haastattelutilanteeseen ja se helpotti haastatteluiden litterointia eli äänitallenteiden auki kirjoittamista. Haastattelukysymyksien luomiseen saatiin apua opinnäytetyöohjaajalta sekä opinnäytetyöpajasta. Haastattelukysymykset (liite 1) lähetettiin sähköpostilla etukäteen haastateltaville, jotta he pystyivät tutustumaan paremmin käsiteltäviin aiheisiin.

Haastatteluista saatu aineisto purettiin ensiksi auki eli litteroitiin erilliselle tiedostolle. Tämän jälkeen tutkimuksesta saatuja vastauksia analysoitiin sisällönanalyysi-menetelmällä. Sisällönanalyysillä tarkoitetaan aineiston tarkastelua eritellen, yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia etsien ja tiivistäen. Sisällönanalyysin avulla pyritään muodostamaan tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä tiivistetty kuvaus. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006c.) Sisällönanalyysin lisäksi aineistoa käsiteltiin teemoittelun avulla. Teemoittelussa pyritään löytämään vastauksista keskeiset seikat, jonka jälkeen ne eritellään erilaisten teemojen alle. Tutkimusraportissa esitetään yleensä teemojen käsittelyn yhteydessä näytepaloja, sitaatteja. (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006d.)

6 Tutkimustulokset

Tässä luvussa käsitellään tutkimuksen tulokset kysymys kerrallaan. Vastaukset esitellään etsien niistä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia, sekä tiivistäen asiantuntijoiden näkemyksiä. Vastausten analysoimisen lisäksi tekstin tukena käytetään havainnollistavia kuvioita ja nostetaan esiin suoria lainauksia eli sitaatteja.

6.1 Kestävän ja tavanomaisen yritysrahoituksen erot

Haastateltavilta asiantuntijoilta kysyttiin, miten he määrittelevät kestävän yritysrahoituksen. Asiantuntijoiden vastauksissa korostui ESG-periaatteiden huomioiminen osana rahoituspäätöstä. Moni heistä viittasi siihen, että pelkällä käyttötarkoituksella tai tietyllä hankkeella ei voida sanoa, että toiminta olisi kestävää yritysrahoitusta. Näin ollen rahoittajan täytyy osata katsoa lainanottajan kokonaisvaltaista riskitasoa, mukaan lukien ESG-riskit eikä ainoastaan taloudelliseen tietoon perustuvaa riskianalyysiä. Osa asiantuntijoista nosti ESG-periaatteiden lisäksi esiin sen, että määritelmät kestävydestä nojaavat hyvin vahvasti markkinaperiaatteisiin kuten vihreiden joukkovelkakirjojen, kestävyyskriteereihin linkitettyjen lainojen ja vihreiden lainojen periaatteisiin, joista on muodostettu tarkempi kriteeristö. Kaikkien asiantuntijoiden määritelmässä nousivat esiin ympäristökysymykset ja osa asiantuntijoista määrittelee kestävyuden laajemmin myös muiden osa-alueiden kautta. Esimerkiksi asiantuntija A (professori) näkee kestävässä yritysrahoituksessa kaksi eri teemaa. Hän sanoo, että kestävään yritysrahoitukseen kuuluu yhteiskunnallinen työ, jolla saadaan aikaan taloudellisten tuottojen lisäksi hyötyjä yhteiskunnalle. Kestävä yritysrahoitus on rahoittajalle myös ansaintalogiikkaa, jossa huomioidaan ESG-kriteerit huolellisesti.

”Kestävä yritysrahoitus on lähtökohtaisesti kokonaisvaltaista asiakkaan liiketoiminnan ja riskien ymmärtämistä” – Asiantuntija B.

”Jos mietitään vihreää lainaa, niin meillä on tietyt kriteerit siitä, että minkä me katsomme olevan vihreää ja mille me voimme myöntää vihreää lainaa.” – Asiantuntija D.

Vastauksissa nousi esiin myös se, että kestävästi toimivat yritykset, jotka huomioivat ESG-periaatteet, hoitavat yleensä myös muut yritystoimintaan liittyvät asiat huolellisesti. Eli tällaiset yritykset toimivat kestävien ja vastuullisten toimintatapojen lisäksi kannattavasti, jolloin rahoittajan on sekä kestävää että taloudellisesti järkevää rahoittaa tällaista yritystä.

Kun haastatteluissa käsiteltiin kestävän ja tavanomaisen yritysrahoituksen eroja, merkittävämmäksi eroksi näiden kahden välille muodostui se, että kestävässä yritysrahoituksessa rahan käyttökohde tulee määritellä selkeämmin. Lisäksi siinä lainanhakijalla on suurempi raportointivelvollisuus ja siinä asetetaan yhdessä ennalta määriteltäviä kestävyystavoitteita, joiden saavuttaminen tai saavuttamatta jääminen heijastelee lainan hintaan. Alla olevaan kuvioon on koottu asiantuntijoiden keskeisiä huomioita kestävän ja tavanomaisen yritysrahoituksen eroista (kuvio 5).

Kuvio 5. Tavanomaisen ja kestävän yritysrahoituksen erot

Haastatteluissa nousi esille, että kestävästä yritysrahoituksesta on tulossa uusi normaali ja entistä parempi toimintatapa. Yhä vähemmän tehdään rahoituspäätöksiä pelkän taloudellisen analyysin kannalta, vaan jossain määrin ESG-periaatteiden on oltava mukana rahoituspäätöksissä, ainakin minimitasolla. Kestävässä yritysrahoituksessa sopimukset pitävät sisällään erilaisia ESG tai kestävän kehityksen elementtejä, lainanottajalla on selkeästi suurempi raportointivelvollisuus ja puhutaan kokonaisuudessaan paljon läpinäkyvämmästä prosessista. Rahoittajan tulee lisäksi ymmärtää huolellisesti, että mitkä ne yhteiskunnalliset ja ympäristölliset vaikutukset rahoitettavassa projektissa ovat. Tätä kautta kyse on myös valvutuneemmasta dialogista niin rahoittajan kuin yrityksenkin näkökulmasta. Asiantuntija C kuvailee kestävän ja tavanomaisen yritysrahoituksen eroa seuraavasti:

”Kestävässä yritysrahoituksessa rahan käyttökohde on selvästi määriteltä ja meidän tulee tarkasti ymmärtää onko se rahan käyttökohde sellainen, joka mahtuu meidän kestävyyskriteereihin, kun taas tavanomaisessa yritysrahoituksessa rahan käyttökohde ei ole yhtä selkeästi tiedossa.” – Asiantuntija C.

Lisäksi esiin nousi näkökulma, että kestävä yritysrahoitus ei itsessään prosessina eroa niinkään tavanomaisesta yritysrahoituksesta vaan siinä tämä kestävyysnäkökulma sisältyy sopimukseen. On kyseessä sitten perinteinen lainasopimus tai jokin muu rahoitusmuoto, siihen tulee mukaan erityisehtoja, esimerkiksi ESG-linkattuja kovenantteja tai pankin mahdollisuuksia valvoa yrityksen toimintaa, jotta ennalta-asetetut ESG-tavoitteet toteutuvat. Näin ollen kestävä yritysrahoitus ei merkittävästi eroa tavanomaisesta yritysrahoituksesta, vaan tavanomaisen rahoituksen lisäksi asetetaan lisäehtoja kestävyysnäkemyksen suhteen. Vastauksissa korostettiin myös, että kun rahoitetaan kestävästi toimivia yrityksiä, jotka raportoivat läpinäkyvämmiin, sijoittajat saavat parempaa raportointia yrityksen prosesseista. Näin ollen sijoittajat ovat olleet valmiita maksamaan pienemmästä riskistä, jolloin molemmat osapuolet hyötyvät.

6.2 Kestävän toiminnan tunnistaminen sekä yritysrahoituksen hyödyt ja haitat

Seuraavaksi haastateltavilta kysyttiin, miten kestävä kehitys edistävää yritystoimintaa voidaan mitata rahoitettavassa kohdeyrityksessä rahoittajan näkökulmasta. Tässä kysymyksessä asiantuntija A:n (professori) vastaus erosi hieman rahoituslallalla työskentelevien vastauksista. Asiantuntija A uskoo, että suurin osa rahoittajista käyttää erilaisia konsulttiyrityksiä ja luottaa niiden tekemiin ESG-luokituksiin yrityksistä. Hän jatkaa, että rahoittajat kyselevät rahoitushakemusta tehdessään varmasti myös suoraan yrityksen edustajalta tiettyjä ESG-kysymyksiä, mutta uskoo mitattavuuden ja luokitusten tekemiseen käytettävän paljon ESG-asioihin sekä kestävään kehitykseen perehtyneitä asiantuntijoita.

Rahoituslallalla työskentelevät puolestaan korostivat läpinäkyvämmän raportoinnin saamista ja sitä kautta mitattavuuden parantamista. Esimerkiksi yksi asiantuntijoista sanoo vihreän yrityslainan mitattavuuden tulevan suoraan siitä, että lainanottajan tulee raportoida huomattavasti läpinäkyvämmiin rahoituksen käyttötarkoituksia kuin heidän tarvitsisi tavanomaisen yritysrahoituksen osalta raportoida. Asiantuntija C mainitsee muutaman tärkeän mittarin:

”Asetetaan rahoituksenannon yhteydessä ennakkoon selkeät mittarit. Usein nämä mittarit ovat vedenkulutus ja energiankulutus, jota kautta päästään vertaamaan päästövähennyksiä. Eli sopimalla ennakkoon mittarit, jotka kuvaavat sitä asiaa, johon halutaan vaikuttaa.” – Asiantuntija C.

Esiin nousi myös se, että tällä hetkellä resurssit eivät riitä seuraamaan aivan yksityiskohtaisesti sitä, miten yritykset toteuttavat kestävä toimintaansa. Toki rahoittajat

seuraavat kestävyuden toteuttamista, mutta osittain se on faktisiin tietoihin perustuvaa ja osittain arvioihin perustuvaa seuraamista. Eräs asiantuntijoista mainitsee, että on pitkälti pakko luottaa, mitä yritys sanoo esimerkiksi omissa julkaisuissaan ja pankille.

Mitattavuuden jälkeen kartoitettiin, onko kestävä yritysrahoitus edullisempaa tai kalliimpaa sen saajalle kuin tavanomainen yritysrahoitus. Suurin osa haastateltavista asiantuntijoista oli ehdottomasti sitä mieltä, että kestävä yritysrahoitus on edullisempaa sen saajalle kuin tavanomainen yritysrahoitus ja yksi heistä mainitsi, ettei muista kestävä yritysrahoituksen koskaan olleen kalliimpaa kuin tavanomainen yritysrahoitus. Asiantuntija E perustelee näkemystään seuraavasti:

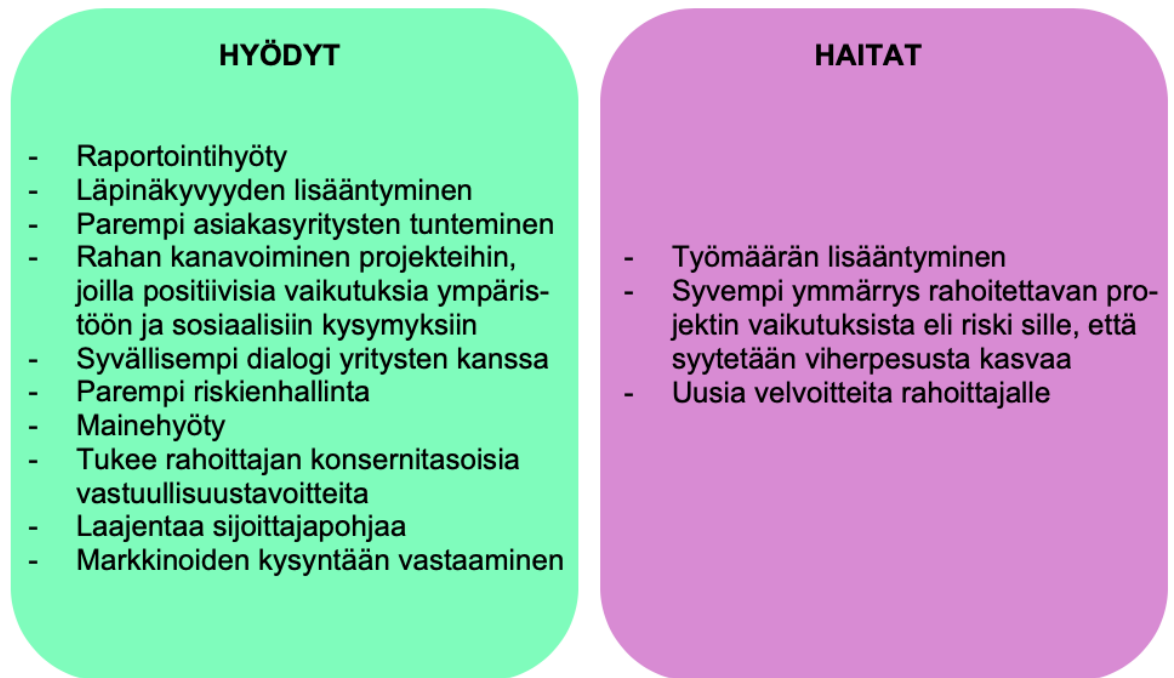
”Koen, että se on marginaalisesti halvempaa yhtiölle saada rahoitusta jos raha ohjautuu vihreisiin projekteihin ja varmasti tämä tulee korostumaan tulevaisuudessa.” – Asiantuntija E.

Osa rahoitusosalalla työskentelevistä asiantuntijoista oli osittain sitä mieltä, että tähän ei ole yksiselitteistä vastausta. Jos katsotaan puhtaasti lainan takaisinmaksuun liittyviä kustannuksia, niin kestävä yritysrahoitus voi olla edullisempaa tietyissä tapauksissa. Jos puolestaan mietitään rahoitusprosessia kokonaisuutena, jossa lasketaan mukaan mahdolliset lisäresurssit, joita yhtiön täytyy käyttää tällaisen rahoitusjärjestelyn aikaansaamiseksi, niin silloin kokonaiskustannuksiltaan yksi yksittäinen transaktio saattaa olla kalliimpi. Näin ollen se voi tarkoittaa sitä, että jos kustannukset allokoidaan yhteen transaktioon, jatkossa tällainen kestävä yritysrahoitus voi olla edullisempaa, sillä suurimmat kustannukset on hoidettu.

Esille nousi myös se, että lainasopimukseen kirjataan tiettyjä ehtoja, jotka vaikuttavat lainan hintaan laskien tai nostaen sitä. Hinta riippuu siitä, kuinka hyvin yritys saavuttaa sopimukseen ennalta kirjatut kestävä kehityksen tavoitteet. Näin ollen, asiantuntijoiden vastauksista voidaan vetää yhteenvedo, että lähtökohtaisesti kestävä yritysrahoitus on edullisempaa kuin tavanomainen yritysrahoitus, mutta jos yritys ei toteuta ennalta sovittuja kestävyystavoitteita, tällöin yritysrahoitus muuttuu kalliimmaksi yritykselle.

Kun selvitettiin kestävä yritysrahoituksen tarjoamisen hyötyjä ja haittoja rahoittajalle, merkittävimmit hyödyiksi lueteltiin maine- ja raportointihyödyt sekä rahan kanavointi ympäristön kannalta tärkeisiin kohteisiin. Lisäksi tärkeinä hyötyinä nähtiin sijoittajapohjan laajeneminen ja se, että kestävä yritysrahoituksen avulla saadaan läpinäkyvyyttä prosesseihin, mikä puolestaan mahdollistaa paremman riskienhallinnan. Pääosin haastateltavat asiantuntijat näkivät hyötyjä, mutta lisäksi he nostivat esiin muutamia

haittoja. Alla olevaan kuvioon (kuvio 6) on koottu asiantuntijoiden näkemyksiä kestävän yritysrahoituksen tarjoamisen hyödyistä ja haitoista.

Kuvio 6. Kestävän yritysrahoituksen tarjoamisen hyödyt ja haitat rahoittajalle

6.3 Rahoittajien rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja valvojen toimet

Seuraavaksi kartoitettiin, kuinka tärkeäksi asiantuntijat kokevat rahoittajan roolin ilmastonmuutoksen hillitsemisessä asteikolla 1-5 ja miksi näin. Tässä asiantuntijoilla oli hieman toisistaan eriäviä mielipiteitä ja tärkeyden aste vaihteli. Yleisesti rahoittajan rooli nähtiin kuitenkin tärkeänä, koska rahoittaja pystyy kanavoimaan rahoitusta näihin ilmastonmuutoksen kannalta tärkeisiin kohteisiin ja nämä ilmastoprojektit tarvitsevat paljon yksityistä rahoitusta toteutuakseen.

”Ei ihan viitonen sen takia, että kestävä rahoitus ei ole niin yleistä joka paikassa, mutta on aivan keskeistä, että rahoitusinstituutiot tulevat mukaan näihin ilmastoprojekteihin, koska muuten niitä ei saada toteutettua. Näissä ilmastoprojekteissa yksityisen rahoituksen osuus on peräti 80-90% koko rahoitustarpeesta.” – Asiantuntija A.

Vastauksissa nousi esiin, että ilman yksityistä rahoitusta rahat eivät riitä ilmastonmuutoksen torjuntaan ja muihin ympäristön vahinkojen korjaamiseen, sillä pelkät julkiset kehitysapurahat ja julkiset ilmastohankkeet kattavat vain murto-osan ilmastoprojektien kuluista. Näin ollen rahoittajan asema on merkittävä, sillä he pystyvät valitsemaan minkä tyyppistä toimintaa, investointeja ja projekteja he rahoittavat. Osan

rahoituslalla työskentelevien asiantuntijoiden mielestä vastuun ohjata toimintaa pitäisi olla kuitenkin jonkun muun kuin rahoittajan harteilla, koska rahoittajan vaikutus on loppupeleissä epäsuora. Heidän mielestään regulaattorin tai jonkin muun tahon täytyisi asettaa vaatimuksia reaali maailman puolelle, jossa muutoksia tapahtuu. Eli rahoittajan vaikutus voi olla merkittävä, mutta loppupeleissä kuitenkin epäsuora. Euroopassa onkin tulossa regulaation osalta muutoksia ja asiantuntijat näkevät tärkeänä sen, että ohjausta tarvitaan, koska tämä ilmastonmuutoksen pelikenttä on kuitenkin globaali.

Eräs rahoitusalan asiantuntija sanoo rahoittajan roolin olevan erittäin tärkeä ja merkittävä sen takia, että transformaatio, jonka yhteiskunnassa tulee tapahtua ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, on todella suuri ja se koskee useita sektoreita, erityisesti energia-, liikenne-, kiinteistö- ja maankäyttösektoreita. Tämän transformaation saavuttamiseksi tullaan tarvitsemaan paljon investointeja eli iso osa infrastruktuuria täytyy rakentaa uudelleen. Hän jatkaa, että näiden investointien rahoituksen tulee tapahtua pääsääntöisesti yksityisen sektorin toimesta ja tässä rahoitusmarkkinat tulevat keskeiseen rooliin siinä, että miten ne pystyvät kanavoimaan rahaa näihin investointeihin, jotka on pakko tehdä. Sitä kautta rahoitusmarkkinoiden rooli on niin tärkeä tässä.

Toinen rahoitusalan asiantuntija sanoo, että vaikka kyseessä onkin tärkeä asia, tulee heidän tunnistaa se, että ilmastonmuutos ei välttämättä ole merkittävin tekijä heidän asiakasyrityksilleen tämän ESG-kehikön alla, vaan joillekin saattaa olla paljon relevantimpi riski social -pilarin alla tai vaihtoehtoisesti joillekin hallintotapaan liittyvät riskit, jotka täytyy ottaa ensimmäisenä huomioon.

”Yksi tausta tähän on se, että silloin kun puhutaan kestävästä kehityksestä, ESG-riskeistä, niin ilmastonmuutos, olkoonkin kyseessä tärkeä ja globaali haaste, täytyy muistaa, että tästä ESG-kehikosta ilmasto kuuluu tämän E-kirjaimen alle. Eli ilmastoon liittyvät riskit ovat yksi osa tämmöistä kokonaisvaltaista kestävästä kehityksen kehikkoa.” – Asiantuntija B.

Toisena seikkana hän nostaa esiin sen, että rahoittajat ja pankit voivat tiettyyn pisteeseen asti ohjata heidän rahoituspolitiikallaan ja päätöksentekoprosessillaan sitä, että minkä tyyppisille yrityksille rahaa kanavoidaan, mutta samaan aikaan täytyy tiedostaa se, että yritykset ovat loppupeleissä niitä, jotka etsivät investointeja. Hän jatkaa, että rahoittajat mahdollistavat rahoituksen tarjoten esimerkiksi vihreää lainaa tai kestävyyskriteereihin linkitettyä lainaa, mutta kaikissa tapauksissa he eivät ole halukkaita laittamaan vihreää leimaa lainaan, jos vaikuttaa siltä, että yritys ei selkeästi sovellu sen saajaksi.

Seuraavassa kuviossa (kuvio 7) on tiivistetty asiantuntijoiden perustelut antamistaan arvosanoista.

Kuvio 7. Asiantuntijoiden perustelut antamistaan arvosanoista

Tämän jälkeen kartoitettiin, miten rahoitusmarkkinoihin vaikuttavat viranomaistahot ovat huomioineet omassa päätöksenteossään kestävän yritysrahoituksen tarjonnan. Yleisesti asiantuntijoiden vastauksissa korostui se, että tänä päivänä viranomaistahot ja regulaattorit ovat vielä melko vähän huomioineet kestävän yritysrahoituksen tarjonnan. Moni asiantuntijoista uskoo kuitenkin, että tämän merkitys tulee kasvamaan tulevaisuudessa ja moni viranomaistaho olisi aktivoitumassa. Osa rahoitusalan työskentelevistä kestävän rahoituksen asiantuntijoista mainitsi tahot EBA (European Banking Authority) eli Euroopan pankkiviranomainen ja ESMA (The European Securities and Markets Authority) eli Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen. Nämä kaksi viranomaista ovat julkaisseet omat toimintasuunnitelmansa, joissa otetaan tarkemmin kantaa siihen, mikä rooli heillä valvojina on Euroopan kontekstissa tulevaisuudessa tämän kestävyuden huomioimisen kannalta. Moni asiantuntija viittasi myös EU:n komission kestävän rahoituksen suunnitelmaan, jota käsitellään seuraavassa kysymyksessä.

6.4 EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma

Seuraavaksi kartoitettiin, miten EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoihin. Haastatteluissa nousi esiin laajasti erilaisia vaikutuksia. Muun muassa valtava työmäärän lisääntyminen, tarkempi ja läpinäkyvämpi raportointi sekä yhteisen kestävän kielen luominen rahoitusmarkkinoille ovat suunnitelman keskeisiä vaikutuksia. Pääasiassa suunnitelman tuomat vaikutukset nähtiin positiivisina, mutta joukkoon mahtui myös mahdollisia riskejä. Eräs asiantuntijoista kuvailee ajatuksiaan vaikutuksista seuraavasti:

”Tämä (EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma) tulee lisäämään aivan valtavasti näiden rahoitusyhtiöiden työmäärää. He todennäköisesti teettävät tätä työmäärää myös konsulttiyrityksillä. Ne yritykset, jotka saavat virallisesti tällaisen vihreän ”leiman”, saavat helpommin sekä edullisemmin rahoitusta. Rahoitusyhtiöt rupeavat tukemaan tällaisia yrityksiä yhä enemmän, koska sijoittajat tulevat vaatimaan yhä tarkempaa ja läpinäkyvämpää raportointia myös rahoitusyhtiöiltä ja tästä voi seurata se, että hitaat ja pienet yritykset voivat jäädä tässä jalkoihin.” – Asiantuntija A.

Myös rahoitusosalalla työskentelevä asiantuntija näkee yhtenä vaikutuksena työmäärän kasvamisen ja kertoo, että kestävän rahoituksen suunnitelman myötä heidän ja muiden rahoituslaitosten tulee laittaa paljon resursseja seuraavien vuosien aikana omien riskiviitekehysten miettimiseen. Hän nostaa esille, että rahoittajat haluavat alkaa kasvattamaan vihreän rahoituksen osuutta taseessa ja kuvailee vaikutuksia seuraavalla tavalla:

”Vaikkei tänä päivänä mielletäisi, mutta välittömästi kun kilpailijat alkavat raportoidaan lukuja siitä, että kuinka suuri osa heidän lainasalkusta on vihreää, niin luonnollisesti siitä tulee helppo paikka markkinoille alkaa seuraamaan kehitystä, joka väistämättä ohjaa rahoittajia siihen suuntaan, että halutaan kasvattaa vihreän rahoituksen osuutta taseessa, jolloin se saattaa vaikuttaa rahoituksen tarjontaan yhtiöille, jotka toimivat vihreällä alueella.” – Asiantuntija B.

Toinen rahoitusosalalla työskentelevä asiantuntija puolestaan sanoo, että vaikutukset riippuvat siitä, miten tämä kokonaisuus tullaan toteuttamaan. Hän jatkaa, että näillä suunnitelman osioilla, mitä nyt on jo päätetty, tullaan luomaan yhteinen kieli rahoitusmarkkinoille. Tämän taksonomian kautta tullaan siihen, ettei ole jokaisen rahoittajan määriteltävissä se, minkälaisen taloudellisen toiminnan he kokevat olevan kestävä, vaan tämän avulla saadaan yhtenäistettyä toimintaympäristöä ja vältettyä viherpesun riskiä. Tämän taksonomian lisäksi suunnitelmaan kuuluu paljon muitakin

osioita, joiden täsmällinen toteuttamistapa on vielä epäselvä ja siksi niiden vaikutukset eivät ole ihan täysin selvät.

Osa rahoituslalla työskentelevistä asiantuntijoista oli sitä mieltä, että on hieman vaikeaa lähteä arvailemaan, mitkä ne lopulliset vaikutukset ovat ja miten markkinat ottavat tämän omakseen. Vastauksista nousi eteen se, että tilanne voi joko mennä niin, että kaikki hyppäävät noudattamaan tätä taksonomiaa heti ja se määrittelee sen, mikä on finanssimaailmassa kestävä, mikä voisi olla selkeyden vuoksi hyvä asia. Toisaalta, jos tämä tulee rajaamaan pois yrityksiä, joita pystytään rahoittamaan kestävä yritysrahoituksen leimalla, niin se ei välttämättä ole hyvä asia. Asiantuntija D avaa tarkemmin tätä mahdollista riskiä:

”Jos mietitään meitä ja meidän toimintaympäristöä, joka on lähinnä Pohjoismaat, niin jos me rupeamme noudattamaan EU:n taksonomiaa ja kukaan muu ei sitä globaalilla mittakaavalla noudata, niin tarkoittaako tämä sitä, että me yhtäkkiä rupeamme häviämään asiakkaita. Siinä on tällainenkin riski olemassa, mutta jää täysin nähtäväksi, mitä tulee tapahtumaan.” – Asiantuntija D.

6.5 Kestävän yritysrahoituksen kysynnän ja tarjonnan tulevaisuus

Lopuksi kysyttiin asiantuntijoiden mielipidettä siitä, miten kestävä yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat muuttumaan tulevaisuudessa. Kaikki asiantuntijat olivat samaa mieltä siitä, että kestävä yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat kasvamaan tulevaisuudessa. Eräs asiantuntijoista mainitsee, että tänä päivänä pankkilainamarkkinoilla erityisesti suuryritysten osalta tällainen kestävä kehityksen sitominen osaksi lainatransaktioita alkaa olemaan arkipäivää. Hän arvioi, että Pohjoismaiden osalta suurin osa näiltä suuryrityksiltä tulevista lainatarjouspyynnöistä pitää sisällään kysymyksen siitä, että miten pankit ehdottavat kestävä kehityksen näkyvän tässä transaktiossa. Eli kun kysyntä kasvaa, niin pankit haluavat vastata siihen tarjonnallaan.

”Kestävien rahoitustuotteiden kysyntä tulee varmasti kasvamaan, koska rahoittajat tulevat vaatimaan tarkempaa raportointia ja selvityksiä ESG-periaatteista eli sitä kautta kysyntä tulee kasvamaan ja totta kai tarjonnan täytyy tulla mukana.” – Asiantuntija A.

”Tulee varmasti kasvamaan tai sanotaan jatkamaan kasvua. Vuodesta 2017 lähtien sekä lainojen että bondien puolella on ollut prosentuaalisesti suurta kasvua.” – Asiantuntija D.

”Kyllä trendi on ollut niin voimakkaasti nyt ylöspäin ja pakosti molemmat eli kysyntä ja tarjonta lisääntyvät. Etenkin Euroopan alueella tämä kasvu on korostunut ja se tulee varmasti leviämään voimakkaammin muuallekin.” – Asiantuntija E.

Eräs asiantuntija, jota haastateltiin viimeisimpänä, ottaa myös kantaa lähipäivinä epidemiasta pandemiaksi muuttuneeseen COVID-19 koronavirukseen ja pohtii, että onko kestäväällä yritysrahoituksella mitään väliä vaikeina aikoina, jos tällaisen kriisin keskellä yritykset tarvitsevat vain jotakin rahoitusta. Hän pohtii tätä asiaa seuraavasti:

”Jos nyt koko finanssimarkkina romahtaa tähän, niin en tiedä mennäänkö sitten taas ihan back to basic -rahoitukseen, että onko kestäväällä yritysrahoituksella mitään väliä jos yritysten pitää vain jotakin rahoitusta saada, eli on tosi vaikeaa nähdä tällä hetkellä päivää pidemmälle, kun vuoden liikkeet tulevat päivässä.” – Asiantuntija E.

Osa asiantuntijoista nosti esille myös sen, että tulevaisuudessa ei puhuttaisi erillisesti kestävästä yritysrahoituksesta vaan on pelkästään yritysrahoitusta, jossa ESG-periaatteet ovat huolellisesti integroitu osaksi rahoitusprosessia. Näin ollen kestävästä yritysrahoituksesta on tulossa uusi normaali.

”Viiden tai viimeistään 10 vuoden kuluttua ei puhuta erillisesti kestävästä yritysrahoituksesta, vaan on yritysrahoitusta, jossa kestävyys integroidaan toimintaan, jota mitataan eri kriteereillä, jotta nähdään kuinka iso osa rahoittajan toiminnasta täyttää tiettyjä kestävyyskriteereitä.” – Asiantuntija C.

7 Pohdinta

Tässä pääluvussa tarkastellaan tietoperustan ja laadullisella tutkimusmenetelmällä saatujen tulosten yhteyttä toisiinsa. Luvussa pohditaan mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia ja tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi pohditaan opinnäytetyöprosessin onnistuneisuutta ennalta-asetettujen tavoitteiden kautta ja lopuksi pohditaan omaa oppimista sekä ammatillista kehittymistä opinnäytetyöprosessin aikana.

7.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kestävä kehityksen merkitystä yritysrahoituksessa. Tietoperustan ja laadullisella tutkimuksella saatujen tulosten perusteella voidaan sanoa, että kestävä kehityksen merkitys yritysrahoituksessa on suuri, koska rahoittajat pystyvät kanavoimaan rahaa ympäristön kannalta merkittäviin kohteisiin ja merkitys tulee kasvamaan lähivuosina muun muassa EU:n kestävä rahoituksen suunnitelman kautta. Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia tarkemmin, mitä kestäväällä yritysrahoituksella tarkoitetaan ja miten se eroaa tavanomaisesta yritysrahoituksesta. Tätä tavoitetta selvitettiin kuuden alakysymyksen avulla. Tietoperustan ja tutkimustulosten perusteella kestäväällä yritysrahoituksella tarkoitetaan ESG-periaatteiden huolellista huomioimista rahoitusprosessissa taloudellisten tunnuslukujen ohella, jolloin prosessi on läpinäkyvämpää ja raportointi monipuolisempaa. Näin ollen asiakasyritykset tunnetaan kokonaisvaltaisemmin ja sitä kautta kestävä yritysrahoitus mahdollistaa rahoittajille paremman riskienhallinnan.

Kestäväällä ja tavanomaisella yritysrahoituksella on eroja. Tietoperustan ja haastatteluiden perusteella merkittävimpiä eroja ovat muun muassa rahan käyttökohteen tarkempi määrittely, läpinäkyvämpi ja tiukempi raportointi ja se, että kestävässä yritysrahoituksessa lainan marginaali voidaan sijoittaa ennalta-asetettuun kestävyystavoitteeseen. Haastatteluiden sekä tietoperustan perusteella voidaan sanoa myös, että yleisesti kestävä yritysrahoitus on edullisempää kuin tavanomainen yritysrahoitus, mutta se muuttuu kalliimmaksi jos yritys ei toteuta yhdessä ennakkoon sovittuja kestävyystavoitteita. Etenkin haastatteluissa korostui se, ettei tulevaisuudessa puhuta erillisesti kestävästä ja tavanomaisesta yritysrahoituksesta vaan kestävästä yritysrahoituksesta on tulossa uusi normaali ja entistä parempi toimintatapa.

Tietoperustassa kestävä yritystoiminnan tunnistamista ja mittaamista käsiteltiin vastuullisuusraportoinnin, sertifikaattien sekä erilaisten mittarien avulla. Nämä mittarit jakautuvat kolmeen eri osioon, jotka ovat hyvä hallinto ja taloudellinen vastuu, sosiaalinen

vastuu ja ympäristövastuu. Myös haastatteluissa kestävän yritystoiminnan mittaamisessa korostuivat vastuullisuusraportointi ja mittarit, kuten esimerkiksi vedenkulutuksen ja energiankulutuksen seuraaminen. Haastatteluissa nousi esiin, että rahoittajat voivat hyödyntää kolmannen osapuolen, esimerkiksi konsulttiyrityksen, ESG-arvioita yrityksistä. Haastatteluissa tuli esiin lisäksi se, että rahoittajan on pitkälti luotettava siihen, mitä yritys sanoo omissa raporteissaan ja pankille, sillä tällä hetkellä resurssit eivät riitä seuraamaan aivan yksityiskohtaisesti yritysten kestävän toiminnan toteuttamista.

Tietoperustan ja haastatteluiden perusteella kestävän yritysrahoituksen tarjoamisella on pääasiassa hyötyjä, mutta myös muutamia haittoja. Tietoperustassa tunnistettu hyöty on esimerkiksi se, että rahoittajat tukevat asiakkaitaan rahoittamalla hankkeita, jotka myötävaikuttavat vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymiseen. Lisäksi rahoittajalle raportointihyöty ja parempi riskienhallinta nousivat tietoperustassa esille ja näitä hyötyjä tukevat myös tutkimustulokset. Tutkimustuloksissa esiin nousi lisäksi mainehyöty, syvällisempi vuoropuhelu yrityksen kanssa, parempi asiakasyritysten tunteminen ja markkinoiden kysyntään vastaaminen. Haittoina haastatteluissa nousi esiin uusien velvoitteiden syntyminen rahoittajalle, työmäärän lisääntyminen ja viherpesuriskin kasvaminen.

Tutkimustulosten ja tietoperustan pohjalta voidaan tehdä johtopäätös, että rahoittajan rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä on merkittävä. Rahoittaja pystyy kanavoimaan rahaa ympäristön sekä ilmaston kannalta merkittäviin kohteisiin ja yritysrahoituksessa ympäristöriskit on otettava huomioon muiden riskien lisäksi entistä herkemmin. Tutkimustulosten perusteella esiin nousi myös se, että ilman yksityistä rahoitusta ilmastoprojekteja ei saada toteutettua, koska yksityisen rahoituksen tarve niissä on kova. Tuloksissa nähtiin ilmastonmuutoksen hillitsemisen rinnalla myös muita tärkeitä osia-alueita, joita rahoittajan täytyy ottaa huomioon. Näin ollen ilmastonmuutos on osa tärkeää kokonaisuutta, muttei ainoa huomioitava asia.

Tietoperustan perusteella EU:n kestävän rahoituksen suunnitelmalla on useita vaikutuksia. Esimerkiksi Nordean vastuullisen rahoituksen johtava asiantuntija Aila Aho kertoo, että taksonomialla on merkittäviä vaikutuksia sijoittajille, sillä sijoittajien tulee raportoida, miten kestävyysnäkökohdat otetaan huomioon ja lisäksi taksonomian avulla vihreyden määritelmä selkeytyy, jotta saataisiin kitkettä pois viherpesua. (Toivanen-Visti, O. 2019.) Myös haastatteluissa nousi esiin taksonomian tuoma selkeys vihreyden määritelmälle. Tämän lisäksi esiin nousi työmäärän kasvaminen ja läpinäkyvämpi raportointi. Pääasiassa vaikutukset nähtiin positiivisina, mutta osa asiantuntijoista mainitsi, että tällä hetkellä on vaikea lähteä arvailemaan lopullisia vaikutuksia, sillä suunnitelman

toteutus on vielä kesken. Haastateltavat asiantuntijat nostivat esiin myös sen, että tähän päivään asti rahoitusmarkkinoihin vaikuttavat viranomaistahot ovat melko vähän huomioineet omassa päätöksenteossaan kestävän yritysrahoituksen tarjonnan, mutta siihen on tulossa muutos ja moni taho olisi aktivoitumassa.

Tietoperustan ja haastatteluiden perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että kestävän yritysrahoituksen kysyntä ja tarjonta tulevat kasvamaan tulevaisuudessa. Kestävästä yritysrahoituksesta on tulossa uusi normaali ja muutamien vuosien päästä ei puhuta erillisesti kestävästä ja tavanomaisesta yritysrahoituksesta. Viimeisimmässä haastattelussa asiantuntija otti kantaa maailmanlaajuisesti vaikuttavaan koronavirukseen ja pohti, että jos finanssimarkkina romahtaa tämän pandemian vaikutuksesta, niin mennäänkö taas takaisin tavanomaiseen rahoitukseen, sillä yritysten on tällaisen kriisin keskellä saatava vain jotakin rahoitusta. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että haastattelun ajankohta vaikutti haastatteluiden sisältöön, sillä viimeisin haastattelu pidettiin maaliskuun puolella, jolloin koronavirus oli levinnyt laajalti Suomeen ja viruksen aiheuttamat vaikutukset olivat huomattavia. Aikaisemmat haastattelut pidettiin helmikuussa, jolloin viruksen aiheuttamat vaikutukset eivät olleet yhtä voimakkaita Suomessa ja luultavasti tästä syystä muut asiantuntijat eivät ottaneet kantaa virukseen. Haastatteluajankohdan vaikutuksia pohditaan lisää tutkimuksen luotettavuus luvussa.

7.2 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyötä kirjoittaessani huomasin, kuinka monesta eri näkökulmasta kestävää yritysrahoitusta voi tarkastella. Mielestäni olisi mielenkiintoista tarkastella tätä kestävää yritysrahoitusprosessia myös lainaa hakevan ja saavan yrityksen näkökulmasta. Tällöin työn kirjoittaja perehtyisi luotonmyöntämisprosessiin lainaa hakevan yrityksen näkökulmasta. Tästä aiheesta kirjoitettavan opinnäytetyön voisi toteuttaa esimerkiksi laadullisena tai produktiivisena työnä. Laadullisen työn tekemiseen työn kirjoittaja voisi haastatella yrityksen edustajia tällaisista yrityksistä, jotka ovat saaneet esimerkiksi vihreän yrityslainan. Tähän toteuttamistapaan saattaa muodostua haasteeksi se, miten kirjottaja selvittää, kuka on saanut tällaista vihreää yritysainaa. Toinen tapa voisi olla produktiivinen työ, jossa työn kirjoittaja on itse yrittäjä ja on hakemassa tällaista kestävyystavoitteisiin sidottua lainaa ja tarkastelee tätä prosessia ja sen vaikutuksia. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia erilaisten tahojen ESG-luokitusten tekoa yrityksistä ja miten dataa hyödynnetään luokitusten teossa (Sustainalytics ja MSCI).

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnista ei ole aivan yksiselitteisiä ohjeita, mutta yleisesti luotettavuutta voidaan arvioida tutkimuksen kohteen ja tarkoituksen, näytteen edustavuuden, aineistonkeruutavan, menetelmävalinnan, tuloksien analysointitavan ja tutkijan sitoutumisen kautta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163.) Tutkijan on tärkeää kiinnittää huomiota haastatteluaineiston laatuun ja esimerkiksi kysymysten asetteluun, ettei haastattelija ohjaa haastateltavaa vastaamaan tietyllä tavalla. Haastatteluissa käytettiin neutraalia äänensävyä ja haastattelukysymysten asettelussa otettiin huomioon vastakohdat, esimerkiksi edullisempi - kalliimpi tai hyödyt - haitat. Tällä pyrittiin varmistamaan se, ettei haastateltavia ohjattu vastaamaan tutkimustulosten kannalta mielekkäällä tavalla.

Laadullisessa tutkimuksessa haastateltavien valinnan tulee olla tarkoin harkittua ja tarkoitukseen sopivaa, ei satunnaista (Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b). Tämän opinnäytetyön haastateltaviksi valittiin alan asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet kestävään yritysrahoitukseen ja työskentelevät aiheen parissa joko rahoituslaitoksissa tai tutkijan roolissa. Näin ollen haastateltavien ammattitaidon ja kokemuksen perusteella tutkimustuloksia voidaan pitää totuudenmukaisina ja laadukkaina. Täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että haastateltavilla asiantuntijoilla on luultavasti korkeampi kiinnostus kestävään kehitykseen kuin sellaisilla asiantuntijoilla, jotka eivät työskentele kestäväen yritysrahoituksen parissa, mikä saattaa vaikuttaa siihen, että vastaajat näkevät rahoittajan roolin tärkeämmäksi ilmastonmuutoksen hillitsemisessä kuin ehkä toisella osa-alueella työskentelevät asiantuntijat olisivat nähneet.

Tutkimusta toteutettaessa tehtiin havainto, että haastattelun ajankohta vaikutti haastattelun sisältöön. Viimeisin haastattelu pidettiin maaliskuussa, jolloin haastattelussa otettiin monessa kohti kantaa vallitsevaan koronavirustilanteeseen. Muut aiemmat haastattelut pidettiin helmikuussa, jolloin koronaviruksen vaikutukset eivät olleet yhtä huomattavia Suomessa. Jos kaikki haastattelut olisivat olleet helmikuussa, niin ajankohta ei olisi vaikuttanut haastatteluiden sisältöön yhtä merkittävästi kuin jos ne olisivat olleet maaliskuussa, jolloin varmasti moni muu haastateltavista olisi ottanut kantaa viruksen aiheuttamiin vaikutuksiin.

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan arvioida siten, onko haastattelut litteroitu auki oikein ja heijastelevatko tutkimustulokset haastateltavien ajatusmaailmaa eli toisin sanoen, onko tutkija osannut tulkita haastattelijoina oikein. Tässä tutkimuksessa virheellisiä tulkintoja vältettiin siten, että kaikki haastattelut nauhoitettiin ja ne litteroitiin

tekstimuotoon sanasta sanaan heti haastattelutilanteen jälkeen. Nauhoituksen äänenlaatu oli selkeää ja laadukasta, sillä ylimääräinen melu oli karsittu haastattelutilanteista pois. Haastatteluiden talteen nauhoittamisella varmistettiin myös se, ettei tutkimuksesta jäänyt mikään vastaus huomioimatta tutkijan huolimattomuuden vuoksi. Lisäksi virhetulkintojen välttämiseksi tutkimustulokset lähetettiin haastateltaville sähköpostitse etukäteen, jotta he pystyivät lukemaan ja vahvistamaan tutkijan tehneen oikeita tulkintoja heidän vastauksistaan. Lisäksi tutkimustuloksia analysoitaessa pyrittiin objektiivisuuteen eli omia mielipiteitä ei huomioitu.

Tietoperustan lähdemateriaalissa kiinnitettiin huomiota lähteiden monipuolisuuteen, ajankohtaisuuteen ja luotettavuuteen. Lähteinä käytettiin sekä kansainvälisiä että kotimaisia ajankohtaisia artikkeleita ja julkaisuja. Opinnäytetyön aihe on tällä hetkellä pinnalla, mikä helpotti tuoreiden lähteiden löytämistä. Lisäksi opinnäytetyössä on hyödynnetty kirjallisuutta niin tietoperustan kuin empiirisen osion osalta. Koko opinnäytetyöprosessin ajan lähdemerkinnät merkittiin raportointiohjeiden mukaisesti.

7.4 Opinnäytetyöprosessin onnistuneisuus ja oma oppiminen

Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen opinnäytetyöprosessiin. Opinnäytetyöprosessi käynnistyi tammikuussa 2020, jonka aikana etenin vauhdikkaasti. Helmi-maaliskuussa minulla oli haastattelut tehtynä ja tietoperusta hyvällä mallilla. Maaliskuun aikana tietoperusta oli suunnitelman mukaan valmiina ja samalla tutkimustulosten avaus eteni. Huhtikuussa jäljelle jäi viimeistely. Vauhdikkaaseen etenemiseen vaikutti se, että olin karsinut muut menoni pois, joten päiväni kuluivat pelkän opinnäytetyön parissa.

Ennen opinnäytetyön kirjoittamisen aloittamista olin laatinut itselleni viikkokohtaisen aikataulun välitavoitteineen. Aikataulu helpotti prosessin kokonaisuuden hahmottamista ja samalla näin konkreettisesti työn etenevän. Erityisen tyytyväinen olin siihen, että suunnittelemani aikataulu piti ja saavutin välitavoitteet, yleensä jopa etuajassa. Alkuun koin hieman hankalaksi aiheen rajaamisen ja sen, mistä näkökulmasta kirjoittaisin opinnäytetyöni. Loppujen lopuksi onnistuin mielestäni rajaamaan aiheeni sopivaksi ja valitsemani näkökulma osoittautui erittäin mielenkiintoiseksi. Opinnäytetyölle ennakkoon asettamani tavoitteet toteutuivat, sain tutkimuskysymyksiini vastaukset ja tutkimusmenetelmän avulla sain mitattua sitä, mitä olin sen ajatellutkin mittaavan.

Opinnäytetyöprosessi oli laajin tähänastisista projekteista, jonka olen toteuttanut. Työläimmäksi osuudeksi koin aiheeseen tutustumisen, sillä opinnäytetyöni aihe oli melko vieras minulle ennen aloittamista. Näin ollen alkuun artikkeleiden ja kirjallisuuden

lukemiseen kului useita tunteja ja päiviä. Koen kuitenkin, että tämä vaihe oli opettava ammatillisen kehittymiseni kannalta, sillä tein aiheeseen perusteellisen tutustumisen. Opinnäytetyötä tehdessäni vahvistin ajanhallintataitojani ja pysyinkin aikataulussani kiitettävästi. Lisäksi vahvistin itsensä johtamisen taitojani, tiedonhakutaitojani, tavoitteenasettelutaitojani ja opin paljon tutkimuksen toteuttamisesta sekä haastattelutilanteista. Vahvuutenani opinnäytetyöprosessissa oli tavoitteellinen työotteeni, aito kiinnostus opinnäytetyöaiheeni kohtaan ja ajanhallintataitoni.

Olin asettanut tavoitteekseni saada vähintään kolme haastateltavaa asiantuntijaa ja lopulta sain niitä yhteensä viisi. Alan asiantuntijoiden avulla sain syvällistä tietoa aiheesta ja monipuolisia näkökulmia. Henkilökohtaiseksi tavoitteekseni olinkin asettanut aiheeseen syvällisemmän perehtymisen ja aion ehdottomasti jäädä seuraamaan, mitä kestävän yritysrahoituksen rintamalla tulee tapahtumaan tulevaisuudessa. Voin nyt hyvillä mielin todeta, että olen saavuttanut tavoitteeni.

Lähteet

Aarnos, E. & Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. PS-kustannus. Jyväskylä.

Danske Bank 2018. Pankkien rooli ilmastonmuutoksen torjumisessa on keskeinen. Luettavissa: <https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2018/12/pankkien-rooli-ilmastonmuutoksen-torjumisessa-on-keskeinen>. Luettu: 3.2.2020.

Danske Bank 2020a. Vahva pohjoismainen pankki. Luettavissa: <https://danskebank.com/fi/tietoa-pankista>. Luettu: 31.1.2020.

Danske Bank 2020b. Solutions. Luettavissa: <https://danskeci.com/ci/financial-markets/solutions/sustainable-finance/solutions>. Luettu: 31.1.2020.

Fazer 2020. Global Compact. Luettavissa: <https://www.fazergroup.com/fi/vastuullisuus/raportointi/global-compact/>. Luettu: 15.1.2020.

Finanssiala 2018. Kaperi: Finanssiala on avainroolissa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Kaperi-Finanssiala-avainroolissa-ilmastonmuutoksen-hillitsemisessa.aspx>. Luettu: 7.1.2020.

Finanssiala 2019. Vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet allekirjoitettiin New Yorkissa. Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/Vastuullisen-pankkitoiminnan-periaatteet-allekirjoitetaan-New-Yorkissa.aspx>. Luettu: 4.2.2020.

Global Footprint Network 2019. Earth Overshoot Day 2019 is July 29th, the earliest ever. Luettavissa: <https://www.footprintnetwork.org/2019/06/26/press-release-june-2019-earth-overshoot-day/>. Luettu: 10.1.2020.

Heimonen, R., Koljonen, T., Lamminkoski, H., Maidell, M., Naumanen, M., Ojala, E., Sajeva, M., Salminen, V., Toivanen, M., Valonen, M. & Wessberg, N. 2019. Kestävän kehityksen innovaatiot: Katsaus YK:n Agenda 2030 kehitystavoitteisiin ja vastaaviin suomalaisiin innovaatioihin. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:62. Helsinki. Luettavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-795-6>. Luettu: 7.1.2020.

Joutsenvirta, M., Halme, M., Jalas, M. & Mäkinen, J. 2011. Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa. Gaudeamus. Helsinki.

Jyväskylän yliopisto 2014a. Aineiston hankintamenetelmät. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmät>. Luettu: 20.2.2020.

Jyväskylän yliopisto 2014b. Aineiston analyysimenetelmät. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonanalyysimenetelmät>. Luettu: 20.2.2020.

Kestävä kehitys 2020. Mitä on kestävä kehitys? Luettavissa: <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys>. Luettu: 9.1.2020.

Kivisaari, E. 2019. EU etenee kestävässä rahoituksessa. Finanssiala. Luettavissa: <https://www.finanssiala.fi/uutismajakka/Sivut/EU-etenee-kestavassa-rahoituksessa.aspx>. Luettu: 9.2.2020.

Kuluttajaliitto 2020. Yhteiskuntavastuu. Luettavissa: <https://www.kuluttajaliitto.fi/tietopankki/turvallisuus-ja-riskit/yhteiskuntavastuu/>. Luettu: 9.1.2020.

Kuntarahoitus 2020. Vihreä rahoitus. Luettavissa: <https://www.kuntarahoitus.fi/palvelut/vihrea-rahoitus/>. Luettu: 27.1.2020.

Lampikoski, T. & Sippo, J. 2013. Vihreä aalto. Kauppakamari. Helsinki.

Liappis, H., Pentikäinen, M. & Vanhala, A. 2019. Menesty yritysvastuulla: Käsikirja kokonaisuuteen. Edita. Helsinki.

Loan Market Association 2019. Sustainability Linked Loan Principles. Luettavissa: https://www.lma.eu.com/application/files/8015/5307/4231/LMA_Sustainability_Linked_Loan_Principles.pdf. Luettu: 27.1.2020.

Nordea 2019. Lounavoimalle Suomen ensimmäinen vihreä yrityslaina. Luettavissa: <https://www.nordea.com/fi/media/uutiset-ja-lehdistotiedotteet/press-releases/2019/03-20-09h00-lounavoimalle-suomen-ensimmainen-vihrea-yrityslaina.html>. Luettu: 15.1.2020.

Nordea 2020a. Yhteenveto Nordeasta. Luettavissa: <https://www.nordea.com/fi/tietoa-nordeasta/keita-olemme/Yhteenveto-Nordeasta/>. Luettu: 29.1.2020.

Nordea 2020b. Vihreät yrityslainat. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/yritysassiakkaat/palvelumme/rahoitus/vihreat-yrityslainat.html>. Luettu: 29.1.2020.

OP 2020a. OP on tulevaisuuden suunnannäyttjä. Luettavissa: <https://www.op.fi/op-ryhma/ura-oplla/tulevaisuuden-suunnannayttaja>. Luettu: 29.1.2020.

OP 2020b. Vastuullinen rahoittaminen. Luettavissa: <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus-liiketoiminnassa/rahoittaminen>. Luettu: 13.2.2020.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1L1P5>. Luettu: 4.1.2020.

Outokumpu 2019. Outokumpu on allekirjoittanut vakuudellisen 400 miljoonan euron kestävyystavoitteisiin sidotun lainan keskeisten rahoittajien kanssa. Luettavissa: <https://www.outokumpu.com/fi-fi/news/2019/outokumpu-on-allekirjoittanut-vakuudellisen-400-miljoonan-euron-kest%C3%A4vyystavoitteisiin-sidotun-lainan-keskeisten-rahoittajien-kanssa>. Luettu: 16.1.2020.

Paananen, V. 2019. Ruokahävikki vaikuttaa Keskon satojen miljoonien lainan korkomarginaaliin: Vastuullisuuteen sidottujen yrityslainojen suosio kasvaa. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000006264835.html>. Luettu: 27.1.2020.

Pietikäinen, S. & Vainiomäki, L. 2020. Vihreä rahoitus auttaa pelastamaan maailman. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006361017.html>. Luettu: 7.1.2020.

Raeste, J. 2020. Kun energiantuotanto mullistuu, sijoitukset uusiutuvaan energiaan moninkertaistuvat, ennustaa maailman suurimman varainhoitotalon salkunhoitaja. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://www.hs.fi/talous/art-2000006377455.html>. Luettu: 20.1.2020.

Reilu kauppa 2020. Mikä on Reilu kauppa? Luettavissa: <https://reilukauppa.fi/meista/mika-on-reilu-kauppa/>. Luettu: 13.2.2020.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html. Luettu: 19.2.2020.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006b. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Aineiston määrä ja tutkittavat. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html. Luettu: 20.2.2020.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006c. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Sisällönanalyysi. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html. Luettu: 21.2.2020.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006d. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Teemoittelu. Luettavissa: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html. Luettu: 21.2.2020.

Sitra 2013a. Kestämätön käy kalliiksi. Luettavissa: https://media.sitra.fi/2017/02/24044539/Kestamaton_kay_kalliiksi.pdf. Luettu: 10.1.2020.

Sitra 2013b. Kolme kestävän kehityksen polkua yrityksen menestykseen. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/kolme-kestavan-kehityksen-polkua-yrityksen-menestykseen/>. Luettu: 6.1.2020.

Sitra 2018. Sitran lausunto kestävästä rahoituksesta. Luettavissa: <https://www.sitra.fi/artikkelit/sitran-lausunto-kestavasta-rahoituksesta/>. Luettu: 24.1.2020.

Suomen Pankki 2019. Suomessa toimivien luottolaitosten markkinaosuudet. Luettavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/taulukot/rati-taulukot-fi/markkinaosuudet_luottolaitokset_fi/. Luettu: 24.1.2020.

Suomen YK-liitto 2020a. Kestävä kehitys. Luettavissa: <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestava-kehitys>. Luettu: 9.1.2020.

Suomen YK-liitto 2020b. Global Compact. Luettavissa: http://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/global_compact_1.pdf. Luettu 16.1.2020.

Suomi.fi 2019. Investointien suunnittelu. Luettavissa:
<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/rahoituksen-suunnittelu/opas/yritystoiminnan-rahoituksen-suunnittelu/investointien-suunnittelu>. Luettu: 15.1.2020.

The Copernicus Climate Change Service (C3S) 2020. Surface air temperature for January 2020. Luettavissa: <https://climate.copernicus.eu/surface-air-temperature-january-2020>. Luettu: 9.2.2020.

Toivanen-Visti, O. 2019. Mikä on uusi EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma ja millaisia vaikutuksia sillä on? MustRead. Luettavissa: <https://www.mustread.fi/artikkelit/mika-on-uusi-eun-kestavan-rahoituksen-suunnitelma-ja-millaisia-vaikutuksia-silla-on/>. Luettu: 6.2.2020.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi. Helsinki.

Ulkoministeriö 2020. Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet. Luettavissa: <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>. Luettu: 8.1.2020.

UN Global Compact 2020. 20 Years of the UN Global Compact. Luettavissa: <https://www.unglobalcompact.org/take-action/20th-anniversary-campaign>. Luettu: 15.1.2020.

Valio 2020. Puupohjainen kansi rahkapurkin päälle – Valio ja Stora Enso testaavat biokomposiittia ruokapakkauksissa. Luettavissa: <https://www.valio.fi/yritys/media/uutiset/puupohjainen-kansi-rahkapurkin-paalle-valio-ja-stora-enso-testaavat-biokomposiittia-ruokapakkauksissa/>. Luettu: 15.1.2020.

Valli, M. 2018. Luottolista: Vastuullinen yritys tuottaa paremmin ja kiinnostaa sijoittajaa. Asiakastieto Media. Luettavissa: <https://www.asiakastieto.fi/web/fi/asiakastieto-media/uutiset/luottolista-vastuullinen-yritys-tuottaa-paremmen-ja-kiinnostaa-sijoittajaa.html>. Luettu: 3.2.2020.

Ympäristöministeriö 2019. Maailman ylikulutuspäivä on tänään – Kiertotalous tarjoaa ratkaisuja luonnonvarojen kestävään käyttöön. Luettavissa: [https://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Maailman_ylikulutuspaiava_on_tanaan__Kier\(51101\)](https://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Maailman_ylikulutuspaiava_on_tanaan__Kier(51101)). Luettu: 10.1.2020.

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko

1. Miten te määrittelette kestävän yritysrahoituksen?
2. Miten kestävä yritysrahoitus eroaa kokemuksenne mukaan tavanomaisesta yritysrahoituksesta?
3. Miten kestävä kehitystä edistävää yritystoimintaa voidaan mitata rahoitettavassa kohdeyrityksessä rahoittajan näkökulmasta?
4. Onko kestävä yritysrahoitus edullisempaa tai kalliimpaa sen saajalle kuin tavanomainen yritysrahoitus?
5. Millaisia hyötyjä tai haittoja kestävän yritysrahoituksen tarjoamisesta on rahoittajalle?
6. Kuinka tärkeäksi koette rahoittajan roolin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi asteikolla 1-5, jossa 1 ei lainkaan tärkeä ja 5 erittäin tärkeä?

Miksi näin? _____

7. Miten rahoitusmarkkinoihin vaikuttavat viranomaistahot (EKP, FIVA) ovat huomioineet omassa päätöksenteossään kestävän yritysrahoituksen tarjonnan?
8. Miten EU:n kestävän rahoituksen suunnitelma vaikuttaa rahoituksen tarjoajiin?
9. Miten uskotte kestävän yritysrahoituksen kysynnän ja tarjonnan tulevan muuttumaan tulevaisuudessa?
10. Muuta aihepiiriin liittyvää, josta haluatte kertoa: _____